

PERŽVALGA.

— „Varpas“ Nr. 1. š. m. savo įteiginiame straipsnelyje peržvelgdamas praėjusių metų tautišką Lietuvos judėjimą sako, jog lietuviai per tuos metus labai mažai ant tautiškos dirvos padarė, nors galėjo ir privalėjo padaryti daugiau. „Caro valdžia — sako jis — reikia pripažinti, kur-kas mus savo darbais (kad ir proporciškai visai imsimė) pralenkė, o dar turėjo nemaža ir pasijuokti iš mūsų.. lengvatiškių, iš mūsų politiško nesubrendimo“. Toliaus „V.“ rimtai pabrėžia blėdingumą tulų „miernųjų“ lietuvių tie siog svajoniškų lukesčių dėlei išgavimo spaudos. Jis sako: „Ar šaip ar teip vienok, o spaudos klausimas, paskalos apie spaudos leidimą pradėjo jau mus tiesiog demoralizuoti, prieš laiką migdyti. Ir jei tokią įtekmę daro, matomai, ant mūsų tos paskalos, tai, suprantama, valdžiai labai paranku jas laikas nuo laiko paleisti ir klaidinti mus šankeliais“. Iš valdžios atliktų darbų, prapuldinui Lietuvos, „V.“ skaito už svarbiausius: 1) įvedimą trijos Lietuvos gubernijose žemiečių viršininkų ir 2) užmanymas atkreipti lietuvių išsivystę Amerikon ir kitur į Maskoliją, įsodinant į lietuvių apleistas vietas maskolius. Pirmutinis darbas jau įvyko, apie antrąjį „V.“ sako, nors jį išsyk įvykdinti valdžiai nepasisekė, bet nemažiau jis yra Lietuvai paoringas.

— Vilniuje susitverė „Vilniaus Lietuvių savitarpinės pagalbos draugystė“, ant pamatų to paties vardo esančios draugystės Petropilėje. Jos miestai: 1) pagelba suradime sąnariams darbo, 2) reikale paskolinimas sąnariams pinigų, 3) pagelba laikais arba kartais nustojuosiems sąnariams sveikatos ir 4) globa likusiems mirusių sąnarių našlaičiams. Dr-

tė įsikūrė po iniciatyva lietuvių: advokato J. Vileišio, J. Urbos, J. Rupšio, M. Survilos, B. Vilimavičiaus ir k.

— Prasidėjus karei pasirodė labai ištikimais carui šių apygardų elementai: Petropilės dvasiškos Rymo-Katalikų akademijos profesoriai, su pralotu Žarnovieckiu priešakyje (jėpuskyrė po 2% savo algos Raudonam Kryžiui), gyventojai miesto Suvalkų (jie siuntė telegramą carui išreikšdami jausmas), latvių parapijinės draugystės Rygoje (tel.), Šventėnų klebonas su visa parapija (tel.), Zarasų pav. gyv. I stano (tel.), Krakių (Kauno g.) valstiečiai (sudėjo 100 rub. iš „mirskų“). Visiems tiems savo tarnams caras teikėsi prisiūsti savo „iskrenno blagodariu“ (nuo širdžiai dėkavoju).

— Turbut už teip širdingus lietuvių jausmus ir nuolankumą valdžia pailgino išsibaigusį laiką „stipraus apsergėjimo“ (usilenoj ochrany) šių Lietuvos vietų: Vilniaus ir Gartyno gubernijų, miestų: Baltstogės, Mogilevo, Minsko, Gomelio ir gubernijos Lifliandijos (Kurišo).

Isz Lietuvos.

Senapilės, Suvalkų gub.

Dar apie naujas lietuvių polit. bylas. 22 liep. p.m. tyrinėjo Bielskų iš Balsupio, Biskų iš Biskų ir Juozą Bliudzių ir jo tėvą iš Tarpučių. Bielskų kaltino, kaip toslaptos draugystės (žiur. „Vien.“ 10 Nr.) iš lininką (kasierių), kaip kits draugystės izdininkas buvo apkaltintas jau pirmiaus Viktoras Vitkauskas iš Putriškių (apie tai jau buvo rašyta „U-ke“). Bielskus turėjo sudėt turtu 1000 rub. parankos. Biskų klausinėjo apie spektaklius; jis pabuolė po policijos priežiura. Abudu Bliudzių klausinėjo, kaip liudininkus, apie spektaklius ir apie slaptas draugystes.

Oną Matulaičiūtę iš Stebuliškių tyrinėjo, kaip kaltininkę, prisidėjusią prie spektaklių, t. y., žandarų nuomone, ir prie anos draugystės.

Delei to paties pakilo pa-traukti dar prie atsakymo:

Chemškai-techniškos Kazaniaus mokyklos mokinys Antanas Rucevyčius iš Pavembrių kaimo (nuo Vilkaviškio); padarė pas jį kratą Kazaniuje, rado cenzuruotą „Amerikos pirtyje“ rašinį, 2 Nrr. maskoliš. socialdemokratiško laikraščio „Svoboda“, keletą nekalto turinio vertimėlių, 5 puslapukus priešingo valdžiai vertimo iš lenkiškos kalbos — „Caro ukazai“ ir žmonių dainų, pasakų, burtų, patarlių pluoštą; jis tapo areštuotas ir išėdėjo Kazaniaus kalėjime apie 3 mėnesius; paleistas tapo, užstačius tėvui turtu 1000 rub. parankos.

Juozas Matulaitis iš Stebuliškių kaimo, Maskvos universiteto studentas. Pas jį rado keleta „Darb. B.“ numerių; išsėdėjęs Maskvos kalėjime apie 3 mėn., tapo paleistas už 2000 rub. parankos.

Pranys Penčila (žr. 4—5 „U-ko“) auksintojas, pirma Senapilyje, dabar Naumiestyje gyvenęs, pakliuvo po policijos priežiura.

Per šiuos ir pirmiaus buvusius tyrinėjimus pasirodė, jog kiek galvų, tiek protų — kiekviens atsakinėjo savaip: vieni sakė, jog buvusi lošta kokiatai komedija ir pinigai buvę renkami alui, kiti, jog nieko nebuvę lošta, nė pinigų nieks nerinkęs.

Tyrinėjo Senapilio žandarų viršininkas Tarasov.

Pabaigoj spalio mėnesio šitas Tarasov su pagelba Senapilio ligonbučio daktaro, didelio lenko-patrijoto, žandarų sėbro, Uscinsko išmieravo: 1) Baraginės Matulaitį, 2) Stebuliškių Liudviką Matulaitį, 3) Viktorą Vitkauską, 4) Pijušą Vitkauską, 5) Juozą Ambroziejų, 6) Vincą Švirmitską, 7)

Triobškių Botyrių, 8) Stepanavyčių, 9) Vincą Bielskų ir 10) Perčilą. Iš mieravo augštį, plotį, rankų ir kojų ilgį surašė visus apgamus ir ženklelius, surašyti, kaip kas eina ir kalba, kad kartais, pabėgus kam, lengviau būtų suėpti. Girdėt, kad žandarų viršniukas žadęs mieruoti ir moteris, bet Ona Matulaičiūtė dar nešmieruota.

Dabar, suskaitę visus, išmieruotus prasikaltėlius, pamatysime, jog prie šitos naujosios bylos yra patraukta bent 15 žmonių.

— *Krata.* Utarninke 22 rugsėjo visa polijes pekla nukėlė iš Senapilio pas ukiujnsą Natkevčių į Paikškių kaimą. Terado tik vieną „Naujienu“ numerį. Areštuot nieko neareštavo.

Plikis.

(Iš „U-ko“)

Gruzdžiai, Kauno gub.

Maskolių šunybes. Mūsų pačtos maskolpalaikiai prasi-manė naujas šunybes, jie pradėjo atidarineti ant pačtos atėjusius kur storesnius laškus ir žiurineti kas yra įdėta. Daugelis jau ir pirmiaus gaudavo laiškus atidraskytus, bet ligi šiol pačta, kad ir rasdavo kokią iškarpa ar ką, atiduodavo. Bet dabar jau pradėjo elgties kitaip. 25 vasario 1904 m. pačta sulaike laišką atsiųstą Karoliui Čiuberkai, Trumpaičiuose; jie, atplėšę, rado spaudintą laikraštį ir nedavė jam nė pačiupinėti, bet sustatę protokolą, liepė jam pasirašyti. Čiuberka rašytis nenorėjo. Tada pačtos užveizda pašukė urėdininką, ir per prievartą prispyrė žmogų pasirašyt. Sako, jie tą protokolą siųsę pas gubernatorių. Matysime, ką jie čia tokį ištaisys!

Bukite atsargūs, broliai, kaip su laiškais teip ir su iškarpomis! Bereikalo tuli mislyja, kad jau maskolių siutimas nutilo. Policijos šunų skaitlius nesumazėjo, bet dar pa ididi-

no, jų yra visur: valstinėse kanceliarijose, bankose, aptiekose, klebonijose, dvaruose ir kitur!... *Plepis.*

Londonas, Anglija.

Čionykštė lietuviška Šv. Kazimiero parapija, Londone, 7 d. vasario darė demonstraciją priešais arcivyskupo palocių ant Westminster. Šitoje demonstracijoje dalyvavo keletas šimtų vyrų, moterų ir vaikų, parodydami ignoruojančiam lietuviui arcivyskupui savo skaitlingumą. Mat arcivyskupas, klausydamas lenkiškų intrigų, ypatingai žinomas lietuviams ponios Pace, netikėjo, kad lietuvių skaitlius būtų užtektinas, užlaikymui savo kunigo ir bažnyčios. Mat lenkai, negalėdami savo bažnyčios užlaikyti iš priežasties menko skaitliaus parapijonų, nutarė pasinaudoti iš intrigų ir, nusiuntę savo delegatus — seseles minyškas pas arcivyskupą, perstatė savo padėjimą tokiame pavidale: skaitlius, girdi, mūsų parapijonų daėina maž—daug iki 200, o lietuvių ar toks pat, jeigu nemažesnis. Kiekviena iš tų dviejų tautų turi atskirą parapiją, bet abi dvi vargsta dėl stokos parapijonų. Ar gi negeriausias būtų tuodvi parapiji suvienyti? Nors kalba, girdi, tudviejų tautų, ir skiriasi, bet budami abidvi susigiminiavusi net nuo 600 metų, galėtų geriau ir kunigą užlaikyti ir bažnyčią, nes du kunigai ir dvi bažnyčės užlaikyti perskaudžiai atsiliepią ant vargingų žmonių kišenias. Ant galo dar pridurė, kad beveik visi lietuviai moką lenkiškai. — Toks tvirtinimas padarė nemenką ant arcivyskupo įspūdį, kūrį tuojaus nusprendė išnaikinti lietuviškąją parapiją, kaipo kenkiančią lenkams. Kada kun. A. Talmontas tik pas arcivyskupą neatsilankė, kad gauti nuo jo daleidimą parsitraukti iš Lietuvos kuni-

gą, gaudavo jisai vieną ir tą patį atsakymą, jog kunigą jis jau turįs, kad tas parkeliausiąs čia iš Krokavos. Lietuviai, girdėdami iš arcivyskupo burnos tokį sau neprilankumą, nusprendė laikytiesi, ir ant galų—galo kun. A. Talmontas užmanė, kad visi lietuviai, kuriems savo reikalai rupi, susirinktų ir padarytų demonstraciją prieš arcivyskupo palocių. Teip tie ir padarė. Nedėlioje 7 d. vasario, kaip jau augščiau minėjau, susirinko daugybė žmonių priešais palocių, o delegatai, kuriems buvo prirengta tam tikra peticija ėjo pas arcivyskupą, bet vienas tik tapo įleistas, o kiti turėjo pasilikti už durių. Tas, kuris ėjo, buvo p. Šulca, žinomas, nelemtos atminties, kun. Šlamo draugas. Jam tai arcivyskupas pasakęs, kad išpildysiąs lietuvių reikalavimus. Matysim! — džiaugėsi spangas.

Augštaitis.

Politiszkos žinios.

Suvienytos Valstijos.

Matydami kaip Europos viešpatystės drutina savo laivynes, ir amerikoniai nenor nuo jų atsilikti. Mat Amerika senai jau perstojo buvusi liuosa ir ramia republika. Užgrobė jos valdžią į savo rankas, įvairi politikieriai dabar sau suka galvas kaip čia įgyt sau karališką garbę. Mato, jog ji yragauinama tuom greičiaus juom kas daugiaus pavergia mažesnių tautų, daugiau išduodo žmonių ir aršiau moka pavergtus žmones apiplėšti. Tai gi, idant tą atsiekti, reikia drutint laivynę ir armiją, ant kokių reikalų kongresas užtvirtino \$4,000,000.

Pernai atidengtos pačto įrėdnėse šelmystos pasirodė, jog dar neužsibaigė su praeitos savaitės augščiausio teismo nu baudimu tulų urėdninkų. Iš ėjo aikštėn, jog vagystėse ir kitose suktybėse dalyvavo ne

vien prastesni ir augštesni pačtos urėdnikai, bet ir tuli senatoriai ir luomų reprezentantai. Ką dabar prezidentas Rooseveltas teiks padaryti su savo draugais — nežinia. Nėr abejonės, kad pavogusieji nuo valdžios ir žmonių milijonus taps daug lengviau nubauti, negu koks nelaimingas darbininkas nelaiku sustraikavęs prieš kapitalistų tiesas.

Nemažesnės valdžios urėdninkų šunybės tapo susektos ir indijiečių teritorijoje, kur buvo atiminėjamos nuo tenyščių gyventojų žemės, turtai ir kitos jų savastys. Amerikos laikraščiai reikalauja aštraus nubaudimo tų plėšikų, sakydami, jog jie savo pasielgimais plėšia Amerikai garbę. Abejotinas dalykas, kad varnas varnui kirstų į akį. Juk tie rubavojo indijiečius su žinia savo protektorių pasilikusių Vašingtone ir kitur, kurie teip gi tuom laiku nesnaudė ir plėšė kur prigriebdami.

KARE MASKOLIJS SU JAPONIJA

Praeitą savaitę paleista paskala angliškais laikrašciais, buk maskoliai jau apleido Portą Arthuro, pasirodė esanti netiesa, nors tuli iš tų laikraščių dar ir šiadien nenori tikėti, kad jų pačių paleista paskala neišsipildė. Tas pats yra ir su pranešimu, buk japonai antėję Dalny, kur teip gi maskolių neberadė. Gali but, kad maskoliai Porte Arthuro ilgai užsilaikyti ir negalės, bijodamies tapti apsuptais porte iš visų pusių, ne tik nuo vandenu, bet ir nuo Mandziurijos, kuriam juk tikslui japoniečiai ir stengiesi išlipdinti ant sausumos mažus burelius kareivių dėl sutaisymo didesnio ar mažesnio skaičiaus kariumenės. Maskoliai tą suprantama, gerai žino, ir per tai nors jie Porto Arthuro dar visiškai neapleido, bet jie jo visai ir nedrutina. Paskutinės mislies

esąs ir tik dabar pribuvęs į Rytinę Aziją Kuropatkinas. Jis, priešingai plianui Aleksiejevo, ketinąs perkelti centrališką stoveinę kariumenės iš Mukdeno į Lauyang, t. y. 100 mylių tolumo nuo porto Neuchwang, iš kur visi svetimtaučiai skubina išsikraustė. Sako, jog tą apylinkę ir kiti neutrališki svetimi laivai teip gi apleido.

16 d. kovo maskolių torpedinis laivas „Skoryj“ priplaukdamas prie Porto Arthuro, iš Yalu upės, užėjo ant minų, kur tapo suplėšytas, prie to prazuvo veik visi kareiviai. Tas jau vėl patvirtina, kad maskoliai Porte Arthuro nėra ponais kaip kad jų laikraščiai stengiasi visieis įkalbėti. Kitaip koku gi budu galima būtų išteisinti jų nežinojimą, kad pakraščiuose to paties jų apgulto porto yra įtaisytos minos? Tuom labiaus, kad jos įtaisytos jau buvo nuo 10 kovo. Be to dar tas duoda suprasti, kad nėra maskolių rąkose nė Yaluupė, kaip kad jie sako.

Nekurie laikraščiai tvirtina, jog japoniečiams antrą syk priplaukus prie Vladivostoko ir pradėjus šaudyt, maskoliai, kaip ir pirmiaus, neatsiliepė. Tie patys laikraščiai sako, jog Vladivostokas esąs ne mažiau apdaužytas kaip ir Portas Arthuro. Jeigu maskoliai neatsiliepė iš drutvietės Vladivostoko, tai gali but jie turėjo daug svarbesnius motyvus, negu ligšiol yra manoma, tarpe kurių rasi svarbiausias yra tas, kad nebuvo kam, kadangi, jeigu tikėti tiems patiems angliškiems laikrašciais, Maskolija iš tiesų pradėjo nebeišsitikėt kiniečiams ir priversta yra apsidairyt užpakalin, pagaliaus dėl visoko ir apsisergėt. Mat ligšiol laik Maskolija stengėsi pertikrinti pati save (svetimtaučiai tikrą stovį dalykų jau senai patys žino), kad ardimai Siberijos geležinkelių

ir kiti tam panašūs kenkimai maskolių karės progresui esą darbas kiniškos laupytojų gentės Chunchuzų, kurstomų ir paperkamų Japonijos rando. Bet tas pasirodė anaip tol ne taip. Kinų randas — Maskolija įžiūrėjo — jau labai per daug atsiuntęs ant savo sienos kariumenės, nekaip reikėjo apsergėjimui rubežių. Maskolių pasiuntinys Pekine, Lessar, pareikalavo nuo Kinų rando, kad jis savo kariumenės didumą atitrauktų anapus sienos, bet gavo atsakimą, kad maskoliai neturi nieko bijotis, girdi, jūs gavot gi mūsų pradžėjimą neutrališkumo; ir kinai kareivių neatitraukė. Maskolija, kiniečių raminiu nepasikakiniusi, tuojaus vėl per pasiuntinį apreiškė, kad, jeigu tik gaus patirti apie mažiausį prisidėjimą kiniečių prie karės, tuojaus trauks su visa savo armija į Pekiną. Ar kiniečiai to pagrūmojimo dikčiai nusigąs, tai dar negalima žinoti, bet dabar, sulig, ir veltų pačių anglišku laikraščiu, kinų armija renkantis pietinėse provincijose ir laukiati tik progos susilieti su japonais iš atžvilgio, jog Kinai yra neva surišti duotu žodžiu neutraliteto, regis, tokie visi pranešimai butų — sapnas, bet kas tēmijo akyliai į paskutinį metų bėgį, tai tas tam visai nenusidvyvs: tiek sapnų tų pavirto į reališką veikmę! Tarpe Japonijos ir Kinų rando gali but yra tūli susipratimai, jei paskutinis pavelijo, kaip patį maskoliai praneša, japoniečiams užimti tulas Kinų neutrališkąs vietoves, vakarinėje ištakoje Liao upės, į kurias vietas maskoliai skubinau nu-siuntė 17,000 kareivių.

Kaip tų vienok dalykai stovi iš tikrųjų, tai mažai ką galima sužinot, kadan gi cenzura visas išeinančias žinias iš karės lauko, kiekviena savotiškai iškošia. Štai 19 kovos praneša privatiškai iš Chefu,

butent netoli Mukdeno, ties Yalu upe, maskoliai turėję su japonais smurtą mušį, kur suėmę į nevalę 1,800 japoniečių. Ta žinia dar nėra patvirtinta iš kitų šaltinių, ir reikia laikyt už abejotiną.

Maskoliški laikraščiai praneša, butent tarpe Amerikos ir Japonijos užgimė tūli nesusipratimai, dėl susitvėrimo japoniško monopolio ant tabako, kurs smagiai pakirtęs monopolio amerikoniškąjį. Amerikoniški laikraščiai tame nemato nieko blogo, kas galėtų kenkti dabartiniam Japonijos padėjimui, nors maskoliški tū mini su paslėptu džiaugsmu, kad tas sukiršisęs tuodvi viešpatysti. Suprantamai, kad jie norėtų matyti tū, ko jie nori ir kur to nėra.

Dar prasidėjus karei Serbijos karalius užklausė caro ar jis nenori sau pagelbai kareivių, kurs dabar atsakė jog galįs priimti. Tai gi Serbijos valdžia paliepė surinkt apie 500 šerbų ir 500 bulgarų liuosnorių, kuriuos, kaip greit susirinks, siųs į Mandžuriją.

Maskolija, sako Daily News, paskirusi tam tikrą fondą, dėl sutvėrimo ir prilaikimo Amerikoje ir kitose šalyse savos presos. Tas bus vadinama kompanija ant papirkimo laikraščių, kad talpintų prielankias Maskolijai žinias. Visų pirmu ketina papirkti prancuziškų laikraščių, paskiaus angliškus ir vokiškus. Čia reikia priminti, kad angliški Amerikos laikraščiai ir be papirkimo jau tūli pradėjo atžagareiviuoti ir laižytiesi carui, turbūt prijausdami, kad gaus kaulą.

Vokietija.

Paskutiniu laiku Vokietijos valdžia paliepė 30 maskoliškiems čia apsigyvenusiems pavaldiniams, (daugiausiai studentai ir studentės), apleisti greitai šią teritoriją, jeigu nenori, kad taptų grąžinti Mas-

kolijon. Vokietijos bernavimas Maskolijai jau seniai yra žinomas, bet šįmet jis perėjo visus saikus. Antai neseniai reichstage sekretorius svetimų šalių, von Richthofen, pasakė, jog Maskolijos studentai visi esą anarkistai, o studentės... gėda atkartoti!

Prancuzija.

Kongrese tapo nubalsuota įstatai, kurie užgina mokinių vaikų mokytojams visokių religišku sektų. Nors tas projektas tapo sutaisytas po įtekme prezes'o Kombes'o, bet Paryžiu laikraščiai įdem tvirtina, jog Kombes turėsias pul-ti. Priežastimi to, paduoda atsimetimą nuo socialistų.

Dalis darbu.

☞ PHILADELPHIA, PA. Čia užgimė nesutikimai tarpe kriaučiu kirpėjų ir darbininkų, kurie nori paversti darba vietas į „open shops“. Menama, jog greitame laike užgims didelis straikas, kuris įtrauktų apie 20,000 kriaučiu į bedarbę.

☞ INDIANAPOLIS, IND. Abelnubalsavimu angliasasiai nutarė priimti darbdavių pasiūlymą numazintos mokesies ant 5,55%. Tokiu budu straikas tapo išvengtas.

☞ MAHANAY CITY, PA. Visose kastynėse Schuylkill ap-linkinės tapo apreikšta darbininkams, jog ligi nepaskirtam laikui tedirbs pusę laiko darbą.

☞ CHICAGO, ILL. Čia sus-traikavo darbininkai dirbtuvių American Can Co. Nenorinčius straiukuoti, unijiečiai gaudo ant gatvių ir muša.

☞ TELLURIDE, CO. Čia buvo pagrįžę apie 75 išstremti iš tos valstijos angliakasiai, bet juos kastynių savininkai paliepė sugaudyt, ką jų tarnai ir padarė. Juos išgabeno iš jų namų, susodino ant tam tikrai nusamdyto trukio ir išvežė iš tos valstijos vėl, pridurdami, idant nedrįstų grįžti antrąsyk,

nes tada jau, sako: užmušime!

☞ INDIANAPOLIS, IND. Vyriausybė unijos „Brotherhood of Carpenters and Joiners“ išleido į visas šakas unijos ap-linkraštį, kuriame parsėrgsti, idant šįpavar nemislytų reikalauti kėlimo mokesčių, nes publika esanti labai įerzinta prieš unijonizmą per kapitalistų organizaciją National Ass-n of M.rers“. Taigi, sako, straikas gali nusisekti.

☞ NEW YORK. Nors čia faktiškai ir įvyko sutauka tarpe murininkų ir kontraktorių, bet pirmieji dar tebe-traikuoja, reikalaudami gvarantuoti darbdaviams savo pažadėjimus pasirašimu ant vienerių metų. Gandas eina, buk kontraktoriai mislyją padaryti „open shops“ t. y. unijos visai nepripažįs.

☞ SHARON, PA. Kompanijos „American Sheet and Tin Plate Co.“ pasiulė savo darbininkams sumazinimą ant 20% mokesčių. Darbininkai dar nesušigriebė ant greitosios ką atsakyti, bet menama, jog nepriims.

☞ HAZLETON, PA. Pusėtinąs skaitlius darbininkų ant L. V. R. geležinkelio, nuvesto į naujas kastynes ant Keiper'io laukų, sustraikavo reikalaudami pakėlimo mokesies.

☞ WILKES-BARRE, PA. Sus-traikavo 700 kriaučiu, darba-vietėje apatinių drapanų Galland Brothers Wilkes-Barre ir Pittstono aprubėj. Priežastis striko — prašalinimas iš darbo penkių unijiečių merginų, kurių darbdaviai neužkentė, kaipo sugabių prieziuroje unijos tiesų.

Iš Amerikos.

Iš t v i r k i m o m i e s t a s.
Chicago, Ill. Jau seniai šio miesto gyventojai skundėsi augštesniai valdžiai ant vietinės policijos netikusiu darbų, kuri, vietoj dabojoimo viešo re-do ir miesto dabos, pati sėjo

tarpe gyventojų ištvirkimą. Atsiųstas valdžios agentas ištyrė, jog vietinė policija priguli prie visokių slaptų tamsybės darbų, k. t., vagysčių, užmušysčių; prilaiko paleistuvystės namus ir lošinyčias. Paliemonai po salionus girtuokliauja ir paskiaus ant gatvių ištaiso tokias muštynes, kad net dangui karšta.

P a š e l u s i m i n i a .

Cleveland, Mass. 19 kovo įsilaužė vietiniai kalejimanburys apsimaskavusių vyrų ir ištraukė iš tų įdėtus du juodusius pakorė juos ant geležinkelio tilto. Juodieji kaltiname užmušime teipat tulo juodojo.

J u o d a s a n i u o l a s .

Pittsburg, Pa. Žinomas visiems darbininkams siurbikas Andrew Carnegie, kurs pir mutinis šioj apylinkėj numazino savo darbininkams mokestis, vėl apdovanojo Carnegie institutą penkais milijonais dolerių. Čia vėl sykj progapasitaikė kapitalistų laikraščius įbrėžt Carnegie'o vardą tarpe pasaulės šventųjų.

N u s m u k o m i l z i n i š - k a p r a m o n e .

New York. Didelį trukšmą padarė nuopuolys garsingos medvilnės firmos, D. J. Sully, kuri paskutiniu laiku buvo apvaldžiusi beveik visąsvietinį rinką. Nežiurint į tvirtinimą Sully, kad atsigausiąs, New Yorko laikraščiai mena, jog Sully visų smulkesnius akcijonierius, idėjusius į kapitalą savo skatikus, paleido elgėtomis.

R a s i š k a n e a p y - k a n t a .

Frankfort, Ky. Vietinėn legislaturon tapo įnešta, jog visose mokyklose, kur lig šiol buvo mokinama už vien kaip baltieji teip ir juodieji, nuo dabar turi but perskirti. To reikalauja baltieji. Mokyklos juodųjų turi but atstume ne arčiau 25 mylių nuo baltųjų mokyklų. — Jeigu mūsų civi-

lizatoriai tokioj dvasėj auklės savo vaikus, tai labai toli dar tos gadynės, kad žmogus žmogų pripažis už brojį.

J u o d ū j ū m i e s t a s .

Goldsboro, Fla. Šis miestelis apgyventas vienais juo daisiais, pradėjus nuo miesto majoro, baigiant paskutiniu gatvėslaviu. Kronikos nepa mena, idant čia butų kada iš kilę koki sumišimai, arba žmogžudysta. Tenuvažiuoja mūsų kultūrės ai, — iš pirmų metų jie tų viską įveis!

M a s k o l i j o s i š e i - v i a i .

New York. 15 kovo pribuvo laivas iš Hamburgo, su 1765 keleiviais, kurie veik visi iš Maskolijos pabėgę nuo kariumenės. Jie sako, jog tukstančiai išėvių dar slaptosi parubežiais, tykodami progos išmukti kiton pusėn, nes šiuom tarpu labai angščiai rubėžius yra sergiamas.

Reikale delegatur. į darbininkų kongresą šią vasarą.

Akyvas yra raštas reikale mūsų delegatūros į darbininkškąjį kongresą Amsterdame, patilpęs No. 2. „Przedświto“, Lenkų socialistų laikraštyje. Čia paduosime išgulde, ką sako „Przedświt“ tarpe kitų dalykų, apšnekėtų susivažiavime 1) Tarptautiškojo socialistų Bureau Brukselleje, vasario mėnesyje:

1) Pagal nutarimą andainyoščio susirinkimo, delegatai atskyrų šalių susirinko pirmą nedėdienį vasario Brukselleje Liaudies Name. Atkakę buvo: iš Belgijos Anseelė ir Vanderweldė; iš Vokietijos Singer ir Kautsky; iš Francuzijos Vaillant ir Cipriani; iš Anglijos Hunter Watts ir Quelch (Hyndman negalėjo pributi); iš Holandijos Troelstra ir Van Kol; iš Austrijos Adler; iš Lenkijos Walecki ir Rožė Lukemburg (kuri ažuot C. Wojnarowskiens reprezentavo Lenkų S. D.); iš Maskolijos Plechanov; iš Argentinos Cambier. Apart to dalyvavo nutarimuose raštininkas Bureau, V. Serwy.

„Teip-gi reikalauja priėmimo į Bureau ir dalyvumo kongrese Amsterdame kaip atskiros delegacijos: Armėnai ir Lietuviai. Kas link tų dviejų tautų kilo gan ilga ir gaivi diskusija.

„Lietuviai jau į andainykštį susirinkimą Bureau buvo pri siuntę gromatą su panėšiu reikalavimu; nutarta tatai perduoti Amsterdame kongresui, kurs pagal nuomonę organizacijos Bureau pats vienas turi kompetenciją tvirti ir užgirti naujas tautų delegacijas. Raštininkas Bureau (p. Servy), suteikdamas tą atsakymą Lietuviams, pridurė, per pasiklydimą, kad dalykas įsteigimo lietuviškos delegacijos taps perduotas maskoliškajai delegacijai Amsterdame kongrese. Gromata raštininko iššaukė ilgą ir karštą atsakymą iš Lietuvos pusės. Laike diskusijos, p. Valeckis atkreipė atydą ant augščiaus užtėmytos klaidos raštininko ir pridurė, kad Lietuvos gromata žymioje savo dalyje polemizuoja ne prieš nutarimą Bureau, kurs apie pavidimą maskoliškajai delegacijai nieko nešnekėjo, bet prieš žodžius raštininko gromatos, besiremiančius ant nesusipratimo. Rožė Luxemburg stoja visatinai prieš įsteigimą atskyras lietuviškos delegacijos; butų tai, anot jos, ne įsteigimas naujos delegacijos per pristojimą naujos tautos prie Internacionalės, bet suskaldymu jau esančios delegacijos: nėra jį kaip atstovė *Social-Demokratijos Lenkų Karalystės ir Lietuvos* (S. D. Kr. P. i Litwy) reprezentuoja visas tautas, kurios Lietuvoje gyvena, taigi ir lietuviškąjį.

„Priegtam ji praneša, kad negirdėjo apie buvimą svarbesnės lietuviškos socialistų organizacijos, kas pavelyja visatinai abejoti apie buvimą tokios organizacijos. Plechanov tinka ant paskutinių išsitartimų Luxemburgės ir šakosi

nežinąs apie lietuvišką socialistų partiją 2). Tas pats pritinka prie tariamosios socialdemokratiškos Armėnų partijos, kuri teippat reikalauja delegacijos. Priegtam priduria, kad jo partija nėsanti maskoliškąja partija, bet partija Maskolijos, beje kad apima (??) ir reprezentuoja (??) visas (??) tautas, gyvenančias Maskolijos viešpatystėje 3) Valeckis, atakdamas ant deklaracijos Rožės Luxemburg, buk ji reprezentuoja lietuviškąjį proletariją, o apie kitą lietuvišką organizaciją nieko nežino, pasako, kad: 1) lietuvi. socialdemokratija buvo prieš atsiradimą S. D. Kr. P. i Litwy; 2) ant kiek lietuviška socialistiška literatura gyvuoja, tai ją išleido ir platino Lietuviai iš L. S. Demokratijos ir kitų organizacijų vienatinai lietuviškų; galiausiai 3) kad kuopa Rožės Luxemburg nė vieno žodžio lietuviškai niekad neapgarsino.

„Rožė Luxemburg: Visos šnekos Valeckio yra pramanytos (affirmations gratuites), o ji tvirtina, kad lietuviškas proletarijatas turi sympatiją vienatinai dėl jos partijos. Ant to viso, pripažinta tapė kalba už per ilgą ir mažai akvą dėl Vokiečių, Anglų, Francuzų ir tt., ir nutarta tapė perduoti tą reikalą Amsterdame kongresui.

„Drauge su taja diskusija nutarta tapė, kad tarptautiškas socialistų Bureau susivažiuos dienoje prieš kongresą,

2) Tokia šneka aiškiai prieštarauja protokolui antro susivažiavimo S. D. R. P. Maskolijos, įvykusio po vada Plechanovo. Ant s. 48 randame žinią, kad buvo vedamos pertraktacijos su lietuviškais socialistais vardan kuopos Plechanovo (Przedświt).

3) Idant buti nuosakiu, Plechanov juk turėtų reikalauti panaikinimo lenkiškos delegacijos (drauge su s. d.) bent iš maskoliškojo užėmimo ir „įkunjimo“ jos į savo delegaciją „Maskolijos“ (H. W.).

idant peržiūrėti padėjimą dalykų ir atlikti dalį prirengtinių darbų kaslink dalyvautojų kongrese, dieninės tvarkos ir tt., regimai, tai bus tikrai darbas prirengimo, o kongresas po senovei pasiliks savu ponu ir valdžia nusprendžiančia". —

Ant greitujų tą paduodu liet. visuomenei dėl svarstymo, tikėdamas, jog ji neskupės komentato apšnekamiems dalykams, ir tai trumpame laike.

J. Šliupas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Lietuviai veik visi pradeda apsi-prasti ir nieko neveikti dėl ta itystės. Mat tarp lietuvių paprastai taip yra, kad visi kiek sumanesni tuojaus gauna užsiėmimą arba pats uždeda „biznį“. Pakliūvus į biznį jau sunku ką veikti, kada gi „gadinasi biznis“. Nes šiandien pas mus tautystės kėlimas, daugiausiai žmonėms išrodo, kad tai kėlimas „bedievystės“. Kaip neišmintingai žmoneliai yra mokinami, taip jie ir supranta. Turėdami privarytas galvas niekais, nemoka atskirt tautystės nuo bedievystės. Šel pimas mokslaeivių, davimas pagalbos kankintiniams, rengimas prakalbų, rašymai prie „Susivienijimo“ arba „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“, perstatymas teatrų, skaitymas knygelių arba laikraščių pas didesnę dalį lietuvių yra suprantama kaip bedieviški darbai. Už tai gi girtavimai, kazyravimai per naktis, paleistuvystė, peštynės, vagystė, tasisimas vienas kito po sudus — pripažinta tik kaip „silpnybė“, o ne bedievystė!

Todėl lietuviai „biznieriiai“ minėtos „bedievystės“ lenkiasi kiek gali, jei nori tarpe lietuvių išlaikyt savo „biznį“. Minėtas „silpnības“ ant dienos gali kelis kartus papildyt, bet tas „biznio“ nesugadys. Tą

matydami visi „biznieriiai“ ir taikosi prie jų kiek galėdami. Eina tankiai bažnyčion, duoda kunigui diktą dešimtinę, zo dziu veidmainiauja, kiek gali, kad tik eitų gerai „biznis“. Jei ką geri tautiečiai užmano ir kviečia visus prie bendro veikimo, tai biznieriiai išsikalba: „Brolau, darykit jūs patis — aš negaliu, aš biznyje“. Vieni biznyje, kiti į o kunigo globa, tretii sunkiai nusidirbė per štitas dienas dirbtuvėse, moteris, vėl kaip „kumutės“, susibėgę, pakeikę „bedievius“ susimetę po dešimtuką, parsineša keletą skardynių alaus, vietoj ko kito, sau gerai pasilinksmina; kunigai, vargamistros ir krikštų-jonai dar su buriau kolektorių bėgioja, kolektuodami ant bažnyčių ir klebonijų. Tiem taip-gi ne prie tautiškų darbų! Kaip rodos visi turi užsiėmimą, ir dėl tėvynės jau nėra kam darbuotis.

Toks įvestas tarp žmonių klaidingas supratimas, tautystę vadint „bedievyste“, nėra geras, todėl vertėtų teisybę mylintiems kunigams ir laikraščiams vien dėl labo tėvynės paaiškint žmonėms, kad visai kas-kits bedievystė, o kas-kits tautystė. Patrijotizmas visur stiprina tautą, o pas mus tyčioms yra mėginama sumaišius su „bedievyste“ rodyt ji žmonėms, kurie nemoka atskirti, ir tokiu budu ardyt vienybę tautoje. Tegul kiekvienas gerai apsidairo, o pamatys kas tam yra kaltas.

Bažnytinis.

So. Boston, Mass. „Lietuvos Dukterų d-stė“ 5 d. kovo, ant atminimo metinių sukaktuvių nuo užsidėjimo d-tės, surengė prakalbas. Kalbėtojų buvo apėčiai ir visi stengėsi išaiškinti susirinkusiems lietuviams ir lietuvaiteis mūsų šiadykščius reikalus mūsų brangios tėvynės, Lietuvos. Atidarius susirinkimą, per

d-stės pirmsedę Elzbieta Kaminienę, kalbėjo: 1) Petras Latvinskas apie naudingumą tautiškų d-ėčių; 2) Antanas Ramanaukas (C. S. T. M. D.) išgyrė moteris ir jaunas lietuvaiteis už pradėjimą kilti iš miegų ir rištis į tautišką d-stes; 3) Mikolas Paltanavičius (Prez. T. M. D.) iš Lawrence, Mass., ragindamas lietuvaiteis prie apsišvietimo, kad paskiaus, tapę motinoms, galėtų išauklėti vaikus tikrais tėvynainiais; 4) V. Kaunas apie mūsų prabočių papročius, apsiėjimus, dievus ir t. t.; 5) Jeronimas Vaičiūnas nupėikė mus vientaučių nėtikusį pa protį siuntinejimo vaikų su „pante“ į salionus, prie ko jie iš mažes jau tampa girtuokliais, o ragino prie skaitymo knygų ir laikraščių ir 6), ant užbaigos, Ona Baronačiūtė kalbėdama ragino savo satautietes rištis prie tautiškų moterų d-ėčių.

Tarpuoze prakalbų buvo ir deklemacijų. Deklemavojo: 1) Lilie Tačiūlauskiūtė (9 metų mergaitė) eiles: „Sveikas, druktas susirinkime“ ir „Jau slaviškos šaljs iš miego“; 2) Ona Baronačiūtė „Liudnai uždams Niamunėlis po Lietuvą teka“ ir „O seni amžiai, seniai jau praėjot“; 3) Agota Strakauskienė „Paliaukime, broliai, vaitoti šiadieną“ ir „Bukit linksmi, tėvuželiai“; 4) Marė Svteliūtė „Kur tie rubežiai, taip platus senovėj?"; 5) Uršulė Macevičienė „Sėdi lietuvis po langu, rymo“ ir, ant galo, vėl L. Tač tē „Tėvynės dainos, jūs malonios“, „Dieve didis, Dieve brangus“ ir „Lietuva miega.“

Prakalbos ir deklemacijos visiems patiko ir vakaras praėjo kuo linksmiausiai.

N. Gendrolius.

Philadelphia, Pa. Šni-
po darbai. 21 vasario vietinė lietuvių socialistų kuopa laikė viešą susirinkimą ir prakal-

bas, ant kurių, vardan Philadelphia apšviestiesnių lietuvių, tapo išreikšta Maskolijai papeikimas, o simpatija Japonijai. Tas, matyt, nepatiko tų įsibriovusiam maskoliškam šnipui, kurs apleidęs susirinkimą, nubėgo ir padavė į vietinį anglišką laikraštį, „Philadelphia Inquirer“ žinią, buk lietuviai išreiskę simpatiją Maskolijai. Šnipas, perstatydamas melagingai lietuvius maskolių draugais, norėjo juos išjuokti ir atkreipti ant jų amerikonų negerą akį. Po denuncijacija pasirašęs — John Levkovič, turbūt koks žydas. Vargšas, šnipas, norėdamas prisiteikti carui, pasitarnavo tikrai tų pačių lietuvių-socialistų naudai, nes davė progą, išaiškinant caro politiką, perstatyti ir pačius lietuvius tikroje kaip yra šviesoj. Dr. Šliupas tame pačiame laikraštyj patalpino to susirinkimo nuosprendį, kuris užsibaigia šiais žodžiais: „Mes, lietuviai, trokštame, idant mūsų broliai, nuvaryti šaudyti japoniečius, vietoj darytį tą, atgręžtų šaudykles prieš maskolišką tyraniją. Lietuviai gerai tą žino, jog: „Carizmas jau sugedęs, ir jo sutaisymui jau kelio nėra“. Iškarpa iš to laikraščio tapo pasiūsta Japonijos pasiuntiniui, Washingtonan.

Socijalistas.

Brooklyn, N. Y. Apie velionio Malevskio palaikus. Pasimirus a. a. Homaleckiui (Malevskui), kaip jau buvo laikraščiuose rašyta, mes, vietiniai laisvamaniai, sudeginome jo lavoną New Yorko krematorijoje ir jo palaikus (pelenus) pasiėmėm pas savę. Šiuomi atsišaukiam prie velionio genčių, gyvenančių Europoje ar Amerikoje, jeigu nori, tai gali jo palaikus sau ant atminties pasiimti. Tikrai, atsišaukdamie prie mus, turi butinai prisirodyti, kad yra jo gentis. Velionis užrašuose paliko

savo daiktus ir raštus draugui Mačiuliui, Jersey City, bet kadangi Mačiulis su laisvamaniais neturi susinėjimo, tai mes negalėjome ir raštų (rankraščių) gauti. 6 d. kovo aš ir Norvaisi nuėjome pažiūrėti tą, kur a. a. velionis gyveno, bet, ant nelaimės, radome tą namą sudegusį. Tokiu budu nežinia ar jo rankraščiai (kurų be abejonės buvo nemažai) prazuvo ugnij ar juos turi Mačiulis.

K. Balčiūnas.

Chicago, Ill. Tankiai matome lietuviškuose laikraščiuose apie lietuvių darbus kituose mažesniuose miesteliuose, kurie nors ne per daug, bet darbuojasi kaip tos skruzdės ant lietuviškos dirvos ir tas krutėjimas mums rodo apie atgijimą mūsų nuvargusios, prispaustos per nuožmią maskolšką valdžią, tautos. Bet, paimkim mes šiandien šio didmiesčio lietuvius, kur randasi keliosdešimtis tukstančių, jie snaudžia amžinai ir vargiai kada bepabus iš to amžino apjakimo. Randasi čia labai daug mokintų žmonių: išleis-tojų, redaktorių, daktarų, advokatų, politikierių republikonų ir demokratų, kurie atėjus rinkimams veda lietuvius į jungą republikoniškų ir demokratiškų kapitalistų. Randasi čia teipgi burys dvasiškųjų piemenų, kuriems ne rūpi lietuvių gerovė, bet pelnas. Iki šiolai buvo tik dvi parapijos, bet lai šui bėgant, lietuviiai pradėjo dar keturias parapijas turėti (Mums rodosi jog geriausias kelias pabudinimo iš miego lietuvių, tai tvėrimas parapijų. Tą parodė paskutinių metų praktika, kur žmonės bevesdami parapijų reikalus patiria kas tuština jų kišenių ir kvailina protą. R.), dėlto gi jie neturi laiko rūpintis apie tautos labą, jiems rūpi pastatyti bažnyčias ir jais užrašyti ant airių vyskupų. Kodėl gi tie mūsų vadovai nesi-

rupina apie pakėlimą lietuviškos tautos? Juk su tokiais pamokslais — kaip viens vadovas pasakė „Negyvi paukščiai į medžius laipios“ — ne apšvies lietuvių darbininkų ir ne išlavys jų proto. Lietuviiai, chicagiečiai! Nustokim mes jau statyti šias bažnyčias, už kurias pa-kiaus metų-metus turėsime mokėti skolas! turime vieną — tai ir užtenka. Statykim mes tautiškus namus, mokyklas dėl mūsų vaikų, idant mes juos galėtumėm geriaus išlavinti, negu, kad mus išlavino Lietuvoje kunigai ir maskoliai; statykim mes gi prieglaudos namus dėl mūsų senelių, kurie ligšiol glaudziasis pas žydus arba kitas tautas.

Seredos vakare, 9 d. kovo, buvo susirinkimas visų draugysčių Chicagos, kaip tautišky teip ir bažnytinių, delegatų, kuriuos tai sušaukė „Aušros“ dr-stė, su mieriu, paaiškinti jiems „Aušros“ įstatus ir mels-ti jų sušelpimo pinigais, bet ar tas susirinkimas atneš kokią naudą „Aušros“ dr-tei reikia abejoti, kadangi bažnytinių draugysčių delegatai visi išbėgo iš salės dažinojė, jog „Aušros“ dr-ste ne duoda pašelpos einantiems į kunigus mokintiniams (Dabar mus ka-leina prisieina pasakyt: matyt kad tos draugystės mažai ką išmano. R); tautiškos, žinoma, gal po kiek ir sušelps.

Jonvaikis.

Philadelphia, Pa. Lietuvių ukėsu klubas, iš miesto dalies vadinamos Richmond, buvo išleides savo administraciją rinkti kankintiniams ir mokslaeiviams aukas, po ap-linkines lietuviškas šeimynas; nors ji ne visur rado pritarimą savo užmnyne, bet visgi surinko \$5,95 c., už ką klubas ištaria visiems aukautojams širdingą ačiū. Pinigus padaliname teip: Mokslaeiviams \$3,00, kankintiniams \$2,00 Vištaliui 95 c. Beto dar kliu-

bas iš savo kasos paskyrė \$5,00 siuntimui delegato į tarptautišką darbininkų kongresą. Į delegatus skiria vienbalsiai godojamą Dr. J. Šliupą. Normaža tai mūsų auka, bet sulai-ku tikimės tautiškus reikalus sušelpiti daugiau.

Nors mūsų klubas pats yra varginamas per visokias intrigas ir užmėtinėjimus nuo tamsunų, bet ne žiurint į tą — au-ga didyn.

Dar turiu pranešti, jog ukėsu klubo sąnariai pasirengė diktas skaitlius išsiimti ukėsiškas popieras Suvienytų Valstijų, kas yra itin pagirti nas lietuvių darbas norinčių dasigauti į politiką. Adminis-tracija klubo likosi paskirta ta pati ant toliaus; kur atsilankys ukėsu klubo vyrai, su parašu ir pečėčia, tai Philadel-phijos tautiečiai galite aukauti be baimės, nes pinigai bus pri-siųstite ant ko yra renkami.

J. Rukevičius.

Springfield, Ill. 13 kovo atsibuvo socialistų prakalbos, ant kurių buvo ir garsus kalbėtojas kun. Aggerty (turbut Hagherthy), kurs labai gra-ziai išaiškino tas tai yra soci-jalizmas ir ragino klausytojus tvėrti kuoskaitlingiausias tos partijos kuopas. Anot jo, ka-pitalistai, kurie teip bijo soci-jalizmo, brangina darbininką mažiau, negu mulą, šunį, katę. Už mulą ar arklį jis moka ly-gi 200 dol., tuomtarpu darbi-ninkas jam nekaštuoja nieko, ir jeigu jis taps dirbtuvėje ar kastynėse užmušta, šimtai vėl ant jos vietos galima įstatyt. Po prakalbų mes, poris lietu-vių, suėjome su kalbėtoju, kur buvo teipgi keletis socialistiškų agitatorių anglų kaip vyrų teip ir moterių. Minėtas kunigas ragino, kad lietuves-moteris ir mergaitės užsiimtų platinimu socializmo, nes anot jo, 10 vyrų to negali pa-daryt, kiek įstengia viena gera moterė. Paskiaus užklausė

ar mes, lietuviai, turim savo socialistišką laikraštį. Paėmė adresą „Vienybės Lietuvni-ku“; sakė, jog turis adresus visų civizuotųjų tautų laikraš-čių adresus, tik lietuvių dar neturėjęs. *D. Makauckas.*

Forest City, Pa. 14 va-sario susirinkę svečiai ant ves-tuvių vientaučio Juozo Ado-maičio suaukavo tautiškiems reikalams \$2,00 kuriuos pas-kiriame 50 c. kankintiniams, 50 c. mokslaeiviams, 50 c. de-legatui ir 50 c. Vištaliui. Var-dan mielos tėvynės ištariu au-kautojams širdingą ačiū.

Aukų rinkėjas *J. Gulbinas.*

Hudson, Mass. 5 d. kovos ant varduvių vientaučio Stot-kaus geri lietuviai sudėjo au-ku 3,00, kuriuos paskiria kan-kintiniams.

Mūsų dievuočiai bando viso-kiais keliais užkirsti tautiš-kiems darbams, bet jų visi skerspainiavimai dažnai nuei-na niekais, nes jie, budami patys tamsūs, kaip tabokas ra-ge, nemoka nė priderančiai įkasti savo priešų. *Bedievis.*

Brooklyn, N. Y. Prova kun. Varnagirio su Birgele ir Šedulskiu užibaigė teip, kaip negalima buvo tikėt: Šedul-skis užimokėjo \$25,00, o Bir-gelė gavo sėst 20 dienų. Oi, jų pinigai, pinigai! Jus nu-plaujat biauriausius mėšlus nuo jų valdančio, o sodinat kalėjiman ir nekaltus!..

Ubago botagas.

Scranton, Pa. Mu-ų Le-levelio draugystė aukauja tau-tiškiems reikalams \$10,37, ku-riuos šėip paskirsto: moksla-eiviams \$4,00, kankintiniams \$2,00, Vištaliui \$1,00 ir ant delegato darb. kongreso \$3,37. Vardan Lelevelio pagalbi-nės draugystės.

Sekr. *J. G. Alinskis.*

Pranešimas.

Visiems pirkusiems ir ėmu siems pardavimui tikietų laimėjimui p. J. Naujoko paaukautų „Aušros“ Daugystes fondui 1000 cigarų pranešame, kad lošimo diena liekasi perkelta nuo 9 balandžio ant 5 d. berželio (June) š. m. Lošimą prisieina „perkelti todėl, kad iki šiol mažai dar tikietų parduota, surinkti iki šiol už tikietus pinigai neperidengia dar vertės leidžiamų išlaimėjimui cigarų. Prisieina todėl lošimo dieną ant toliaus perkelti, kad tokiu budu rastų daugiau laiko didesniam tikietų skaitliui parduoti. Pagarsindami tai, kviečiame talkon suprantančius reikalą brolius prigelbėti mums išpardavime tikietų ir tokiu budu surinkti juo didesnę sumelę šelpimui besimokinančios augštesnių mokslų neturtingos lietuviškos jaunuomenės. Tikietai gaunami: „Vienybės“ ir „Lietuvos“ redakcijose ir pas žemiau pasirašusius lošimo rupintojus.

J. Naujokas
336 Broome str.
New York.
Marė Laukienė
3238 S. Halsted str.
Chicago, Ill.
A. Lalis
Station 60
Chicago, Ill.

Moterės neprigulmystė.

Kaip reikia suprasti moterės neprigulmystę, tą prizadėtą žemę dėl didesnės pusės žmonijškos padermės? Aplama synteza tų troškimų persistato šaip: „Savistovys, intelektuališkas trusas, tam tikrose, pačioms per save sutvertose ribose“. Bet ta forma moterių jėškinio, augščiau pristavame sakinyj yra melaginga, t. y. vaisiumi amžiaus išsaknėjusio kulturoje vyriško egoizmo. Matomai vyrų škių lytis, nežinia dėl kokių prie-

žasčių įsikalusį tą sau į galvą, nesiliauja tvirtinusi, butent, dėl civilizacijos moteris esanti daug skolinga, ir tuomi jau vyras savvališkai persistatęs savę karaliumi gamtos ir karžygiu kultūros, mina moterį po kojų. Matysime toliaus, jog vyras tame dalyke klysta. Jeigu jau ir sutinkant su jo manymais, tai reikėtų iš jo puses duoti skolininkui pilną liuosybę, kad jis galėtų išimokėti savo skolas. Bet mes matom, jog moteris liuosybės neturi, tai kaip-gi galima nuo jos reikalauti to, ką ji padaryti negali? Paliuosavus moterę iš vergijos pančių, reikia atidengti absoliutišką kreditą ir privilegijas, tokias jau, kokiomis naudojasi ir vyras, atidaryt atlapai šventinyčias žinystės, ir, tada, praėjus tiek amžių, kiek vyras dirbo dėl civilizacijos, galima ją apkaltinti už skolingumą ir pastatyt savo ultimatumą. Dabar-gi aš nēkaip negaliu suprasti, kas vyrui davė tiesą reikalaut nuo moterės tokio vaisbuniško maito, mainais, už įleidimą į laimės šalį, kur viešpatauja lygios tiesos dėl abiejų lyčių? Juk vyras įgavo savo „tiesas“ ir privilegijas visai ne per rimtą kulturišką trusą, bet teip sau, tiesiai per įžengtinę kovą, ir tas atsitiko daug anksčiau, negu jis menamai ant to lauko pasitarnavo. Dėlko tad pripažinimas moterei lygių vyriškiams tiesų yra statomas ant *teip sunkių*, tiesiog neišpildomų išlygų? — Tuli mūsų dienų šviesunai, neva prilankę moterės klausimui, suradonet, jog moteris pati galinti sutverti *moterišką* kultūrą, *moterišką* dailę, *moterišką* mokslą. Ar girdejt tą teip natvatną išradimą?! Dievaž, aš niekaip jų negaliu suprasti! Iš kur jie ištraukė tokį dvejo-pišką skirtumą tuose dalykuose? Dailė ir mokslas juk turi charakterį monoteistišką; į jų šventinyčią įeina kiekvienas

be skirtumo lyties. Ar-gi tai gali čia buti kokia nors šnekta apie kokį dar tę *moterišką* civilizacijos skyrių?!

Kalbėdamas pirmiaus apie vyro užsitarnavimą civilizacijoje, pavelyjau sau išsitarti paabejotiną terminą *menamas*. Suprantu, jog reikia išsiteisint. Pamėginšiu. Persitikrinęs apie teisingumą mano nuomonių, nuduodu sav, jog esmu mažu Dovidu su mano piemeniška kilpine rankoje, drąsiai žiurinėiu į akis Golijato. Tuo Golijatu yra — dėjos iš-ivystymo kultūros, tankiai nuadytos šviesiais vardais „sutverimo viešpačiu“. Tę retai tik-tai, nei palšos žvaigždelės apie saulę blizga vardai moterų. Taj nieko!.. Sulyg paskučiausiu tardymų — inicijatyva, pirmi žingsniai, pirmi užmazgai dailės ir amato išėjo nuo moterų. Labai teisingai gali kas užklausti: dėlko gi jos tas pradžias dėl išstobulinimo pavedė rankoms ir protams savo vyrų, sunų ir brolių? Kada-gi jos atjautė, jog tuose dalykuose gali jas užvaduoti ir vyrar! Tuomtarpu, kaip didžiausiame tų laikų reikale žmonijos — reikale įgimdyto, įgyvendinimo ir išauklėjimo skaitlingos ainijos, valdymo savo namine vjėšpatyste — nēkas tų jų užmainyt nepataikys. Jos logišškai protavo, kad, jeigu prisiēmė liuto dalį sunkenybės ant savo pečių, priguli-gi kas nors palikti ir vyrams. Gamta myli lygsvarybę, dėl to moterį sutverė silpnesne fiziškai. Jeigu ne tas... Bet užleiskim geriaus uždangalą ant grumojančio mums vyrams paojaus, jeigu butų spēka lygi abiejų lyčių...

Kuris gi bepusiškas tyrinėtojas drįs užginti tą, jog moterė išiplėtinė kultūros dideliai patarnavo? Jiškokit drąsiai jos įtekmes ir dalyvumo ant visų kelių, kuriais vaikštinėjo mislys žmonijos. Bepu-

trusai nemažesni už vyro, tik-tai mažiau patėmijami, ir nēša kitokį charakterį, bet abiejų takai susitinka ant to lauko, persikerta ir kryžiavojasi be galo.

Aukščiausiu jos nuopelnu yra tas, jog ir po slėgiančia sunkia tyrono letena bukliai mokėjo užslėpt savo intelektą ir išgelbėt jį nuo galutinio išdykimo. Pirmiausios išgalės protiškios, anot Goethe, Schopenhauer ir kitų, kaip ir intelektuališkos ypatybės pereina ant sunų ne nuo tėvo, bet nuo motinos; tai gi?... rasi ir ne per daug suklydau, tvirtindamas apie neteisų vyriško pasisavinimą monopolijos ant kultūros kelių. Čia nieko negalima skirstyti ant pradžios: *mano, tavo*. Viskas yra *abėna*.

Štai priezastis, dėl kurių moterė nereikalauja per prievartą sutverti atskyrą kultūrą, idant gauti geidžiamą sulyginimą atimtų tiesų ir privilegijų, kadan-gi amžiname civilizacijos išivystyme nėra darbo, prie kurio ji nebutų teipgi pridėjusi savo proto.

Netiesa teip gi ir tas, butent ji dabar stoja prie darbo su žviežiomis spēkomis. Tas reikštų, jog ta nepatėmyta ir nuskriausta darbininkė lygšiolai butų nieko neveikusi.

Teisingiausi tyrinėtojai beabejolės niekad neatkreipė savo akies, ant kiek moterės protas turi išsidarbuoti, idant pataikyt vesti prigulinčiai savo naminę valtelę, per įvairius gyvenimo sąlygų eiškietytus. Šamone motinos, pačios, šeimyninkės namų nē ant minutos neperstoja apmislynēt, apsvarstinēt, sudėliot, palygint, užbėginēt. Į jos protą vienvalios trinasi, nei armija lili-putų, nuobodus spiečius smulkmenų, apie kuriuos jai nevalia užmišt, po bausme svarbių sumišimų naminės viešpatystės mechanizme.

Moterės gyvenimas apvertinas buvo kaip praėjusių am-

zių zempilėse (urvuose), teip ir dabartinių laikų liaudėje, tarpe žemesnių miestiečių ir tarpe tų tylių kankintinių vidurinės urėdinkškos sferos, kurių gyvenimas užtiesa! gali apmokėt pagaliaus tą niekinę esybę salioninių lelių. Del to vėl typo galima turēt „atleidimo anioliską panieką“: tiek čia gadinančių aplinkybių! Gerovė, išdykistė, beprotystė ir išauginimas supelėjusiuose papročiuose... Nors... jos tokios, kokias vyrai *butinai* nori turēt, sulyg gąšliai iškreivintų savo pajautų.

Mūsų paros moterės užduotis netikus, jeigu ne sakysiu biauiri! Ji turi sau skint keblį, kuris apžėlęs eiškėčiais ir ant kurio klokso daug įvairių kliučių ir akmenų!

Dideli ir mazi, kas tik pajiegia pakrutint, ima akemni ir meta su įnirtimu.

Suėmė ją tarp dviejų ugnių ir spirgina, kad net raitosi iš skausmo.

Populiariškiausi mūsų autoritetai ramiai tvirtina, jog moterė sugabi esanti suprasti tiek: du syk-du yra žibintuvas.

Romantikų abazo raštininkai, kalbėdami apie moterę prisilaiko politikos Baslio: buk tai glosto, o kur gali, tē be pagailos smogia.

Poetai, publicistai ir mislinčiai tokio saiko kaip Baudelaire, Nietzsche, Schopenhauer, Przybyševskis etc. pasiremdami ant išstarmės Baznyčios Tėvų, vadinančių moterę velniu, prigimta piktdare... arba voja ją panieka ir pataria eiti prie jės ne kitaip, kaip su *botagu!* Kas tai? A, tai nieko! paprastas šiurpas, kada skaitau arba kalbu apie tą mandagią pasargą. Juntu nes ta da ir kvepiu į save skausmus sunų, kurie, suraišioti, turėjo žiurēt kaip gėdina jų motinas.

Kaip tai šlykštus dalykas, kad tiesa paprastai esti teip karti! Tas, kuris prisiėma pasakyti ją į akis privalo apsi-

šarvot nemaža drąsa! Labai apsiriktų tas, kas mane palaikytų už moterų adaratorių (garbintoją). Žinau gerai jų ypažiškas ydas ir klaidas. Bet viskas yra arba abelnai žmogišku, arba, kaip protingesni sako, *paėina nuo stengimos ne valninkės supančioti savo viešpatį.* Aš tiek turiu pasakyti moterei: kada gi įtikėjai, jog esi sutverta dėl nevalios ir gėdos, jog pavelijai sau išplėsti tavo šventas tiesas žmogaus — bėda tau!

Bet už tavo prispaudą, nedalę, pasišventusi altruizma, už nežmoniškus jausmus, už karčias ašaras tavo nemiegotų nakčių, už tavo visas prievaratas ir stengimus tapti liuosu in dividuumu — buk palaiminta! Vertė *Audrupats.*

Atsiliepimas.

Mēs, Philadelphijos L. S. D. (?) P. kuopa, patėmijom 7 Nr. „Vienybės“ straipsnelį po antrašu: „Atminkim mūsų tautos geradėjus“, kuriame p. Lietuvos sunus kviečia lietuvius apvaikščioti 20-metines sukaktuves atkeliavimo Amerikon D-ro Jono Šliupo. Visapusiškai apžvarstę tą dalyką, nutarėm širdingai tą užmanymą paremti.

Philadelphijos L.S.D.(?)P. kuopa.

Pristojimas ant to prakilnaus užmanymo nieko pats per save ne reiškia, jei jis nėra sujungtas su svarbesniu aktyviškumu. Išpildymui to projekto reikia pinigų, apie kuriuos Philadelphijos soc. demokratai nieko nemini. Užmanytojai labai gerai daro, kad parodo tautiečiams savo dėkingumą, tai-gi sykį pradėję darbą tenuleidžia rankų ir neduoda savo geriems norams išgaruoti į padanges, kaip kad esti su kitais mūsų užmanymais. Vien tik gerais norais (ne darbais) ir pragaras išgręstas. Mūsų nuomonė būtų tokia, jei užmanytojai kreip-

tųsi prie paties D ro Šliupo, kad jis teiktųsi parašyti tam tikslui mažą brošurėlę, kurią geri tautiečiai sumetę po centą atspaudintų paminėjimui tų sukaktuvių ir paskleistų po Amerikos lietuvišką visumėnę. Suprantama, jog paminėjimas sukaktuvių keliant susirinkimus, prakalbas ir t. t. turbut atliktas savo keliu. *Red.*

Dėlei „Atminkim mūsų tautos geradėjus.“

Patėmijęs pranešimą p. Lietuvos sunaus per „Vienybę“ apie sukakimą šimet 20 metų nuo atvykimo D-ro Šliupo į Ameriką, aš manau, kad lietuviai supras ką privalo atlikti ir padarys tam didvyriui tamtikslį apvaikščiojimą sukaktuvių 20-metinio nenuoalšaus jo triuso. Išleidimu tam tinkamos knygutės prigulėtų užsiimti T. M. D. ir kitos lietuviškos d-tes, kaipo ir S.L.A. *Lietuvis Rymo Katalikas.*

Sidabriniai užsagai.

Maskoliškai parašė Maxim Gorkij.

(Tąsa.)

— Ei kaip jis kolioja! — papeikiančiai lingavo galva Mikas. — Ir ko gi, ant pavyzdžio, kolioti? Senutė — tikrai dieviška. O jis ją keikia. Toks žmogaus paprotys...

— Tai sumanė... — nusijuokė jo draugas. — Žvirblių baidyklė...

Meilus draugų šnekėsis, tapo pertrauktas išėjimu bobelkos, kuri priejusi prie mūsų ir, ištiesusi ranką su pinigais, paniekinančiai tarė:

— Šia, imkit ir... vilkitės sau. Norėjau atiduot jums pirties griuvėsius ant supiovi mo malkoms, bet jūs to neverti.

Mēs tyliai paėmėm pinigus ir nuėjom sau.

— O tu, sena pelėda, baidykle! — pradėjo keiktis Simas vos tik išėjus už vartų.

— Pabaidys! Neverti! —

Nu gi dabar krimsk savo knyga...

Įkišęs ranką kišeniun, jis ištraukė iš jos du blizgančiu šmotelius ir, iškilmingai mums parodė.

Mikas sustojo, ištiesęs galvą į priešakį ir žiurėdamas augštytyn link iškeltos Simo rankos.

— Užsagus atlauzei? — klausė jis nusidvyvyjęs...

— Tuos pačius... Sidabriniai!... Kam nereikia ir tas rublį duos.

— Ai, tu! Kada gi tu tai? Paslėpk... nuo nuodėmės...

— Ir paslėpsiu...

Mēs tyloms paėjom gerą galą gatve.

— Mitriai!... — užsimastęs kalbėjo Mikas pats sau. — Paėmė ir atlauzė... Na, teip... O knyga ta gera... Senukė... aš mislyju, supyks ant laiko... — Ne-e-e... ką tu! Žiurėk kad ji mus pašauks atgal ir dar duos ant šnapso... — erzino Simas.

— O kiek tu už juos nori? — Paskutinė prekė — devynios grivinos. Nėskatiko nenuleisiu... man pačiam brangiau... Žiurėk — nagą atplėšiau!

— Parduok man... — nedrąsiai užklausė Mikas.

— Tau? Ką tu — nori rankovėms sagutes įsitaistyti? Pirk, pu-uikios sagutės bus... kaip jos tiks į tavo purvinas rankoves.

— Ne, ištiesų, parduok! —

— Pirk, sakau... kiek duosi?

— Imk... kiek tē yra mano uzdirbtų pinigų?

— Rublis ir dvidešimts kapeikų...

— O kiek tau už jas?..

— Rublis!...

— Na, turi nuleist... dėl draugo!..

— Kvaila višta! O kam tau jų reikia?

— Tu tik parduok, kas tau...

Ant galo sulygta, ir užsagai parėjo į rankas Miko už devynesdešimts kapeikų.

— Užkabink juos sau ant

nosies... — patarė jam Simas.

— Kam? — rimtai atsakė Mikas. — Nereikia. Aš juos nunešiu bobelkai. Štai sako, mėš, senuke, iš netyčių sugriebėm tuos gelžgalius, tai tu tuos... vėl pritaisyk prie vietos... prie tos pačios knygos... Tikėtai tas, kad juos su apdaru išplėšė... kaip tas dabar?

— Tai tu, nedorėli, ir ištiesu neši? — išsižiojo Simas!

— O kaip-gi?... Matai, tokia knyga... reikia, idant ji čielume butų... laužyt šmotas nuo jos nepritinka... Ir bobutė teip-gi... supyks... O jei mirt reikia... Tai-gi aš ir to... Jus palaukit manę, minutėlę... aš pabėgėsiu atgal...

Ir pirmiaus ne mėš jį suspėjom sulaikyt, jis dideliais žingsniais išnyko už kampo gatvės.

— Na, ir višta-žmogus! Purvinas židžiugštis! — supyko Simka, supratęs kas yra.

Ir baisiai keikdamas kas du tris žodžiai, jis ėmė manę ragint:

— Smukim greičiau! Įkis jis mus... Žiurėk, dabar aš mislyju jau jis surštas į užpakalį rankoms... o sena raga na pašaukė policiją!.. Štai tau ir susidėk su tokiau niekdariu! Jis tavę už pluksnelę į kalėjimą įspraus! Bet, kokšai niekšas-žmogus?! Kokios darkios dušios gyvuli: teip begėdiškai su draugu pasielgt?!

O, tu, Viešpatie! Na, ir žmonės virto! Skubink, niekše, ko gi dar žiopsai! Lauksi? Lauk, imk jus velniai, visus apgavikus! Tpiu, prakeikti! Ne eini? Na tai...

Pasiulęs man ką tokį netikėtai baurų, Simas su nuožmumu durė man su kumščia į šoną ir greit pasmuko šalin.

Man norėjos žinot, ką daro Mikas su mūsų daubdave, ir aš tykiaai nugludinau tę. Priėjęs prie namų ir per tvoros plyšį mačiau kaip senukė sėdi ant angos trepų, laikydama rankose „išplėštus su apdaru”

savo biblijos užsagus ir su dovanojimo išveizda žiuri į Miką. Šis-gi šnekėjo:

—... Tokia brangi knyga... Jūs, sako, visi — šunes ir gyvuliai. Aš ir mislyju... Viešpatie, tiesa! Teip reikia sakyt teisybė... mėš valkatos ir vagys... niekšai žmonės. Ir vėl gi, mislyju: pone — senuole, rasi, jos vienas nusi-džiaugimas, tik šita knyga — tai ir viskas... Dabar užsagai... ar daug už juos gausi? O jeigu prie knygos, tai vis-gi — daigtas! Aš ir pamislyjau... imsiu, sakau, aš nudžiuginsiu dievišką senuolę, nunešiu jos daigtą atgalios... Prie to mėš, Dievui dėkui, biskį uždėrbom ant duonos. Likite sveiki! Aš jau einu.

— Palauk! — sustabdė jį bobelka. — Ar tu supratai, ką aš vakar skaičiau?...

— Ar aš? Kur tai man suprast! Girdžiu — sau teip... ir tai — kaip girdžiu? Ar-gi mūsų ausys dėl Dievo žodžio? Mums jis nesuprantamas... Sudie...

— Te-eip! — nutūrė senukė. — Ne, tu palauk...

Mikas neramiai apsidairė ant kiemo ir pamindžikavo ant vietos kaip luokis. Jam, matyt, tas pašnekėsis buvo nesmagus.

— Ar tu nori, kad aš tau dar paskaityčiau?

— Mm... laukia draugai...

— Tu spiauk ant jų... Tu geras vaikinai... mesk juos.

— Gerai... — tykiaai sutiko Mikas.

— Ar mesi?

— Mesiu...

— Nu, teip... protingai!.. Tu visai dar vaikas... o barzda mat kokia... beveik sulyg juostos... Ar vedęs?

— Našlys... pati emirė...

— O kam tu geri? Juk tu girtuoklis?

— Girtuoklis... geriu.

— O kam?

— Kam geriu? Per kvailystę geriu. Kvailas ir geriu.

Žinia, jeigu žmogui protas... tai argi gadintų jis pats savę?

— Liudnai kalbėjo Mikas.

— Teisingai protauji... Tai-gi tu ir griebkis proto... griebkis ir pasitaisyk... vaikščiok į bažnyčią... klausyk Dievo žodžio... jame visa išmintis.

— Tas, žinia... — beveik prastėnėjo Mikas.

— O aš dar paskaitysiu tau... nori?..

— Meldžiu...

Senukė ištraukė iš kur tę pas savę bibliją, pavartė ją ir ėmė blerbenčiu balsu skaityt.

— „Ir teip, nedovanotina tau, visokis žmogau, kurs aptari artymą, nes kokia miera mieruosi, bus ir tau teip atmieruota!”

Mikas pakratė galvą ir pakasė kairį petį.

— „... Ne jaugi tu žmogau mislyji, kad išvengsi Dievo nuosprendžio?”

— Ponia! — verksmingai prašneko Mikas, — leisk man eit, dėl Dievo... Aš velyg kitasyk ateisiu pasiklaust... o dabar labai man norisi valgyt... teip kad plėšte-plėšia pilvą... Dar nuo vakarykš čios esmi ne valgęs...

Ponia smarkiai plumpterėjo knyga.

— Vilkis! Eik! — aštriai suskambėjo ore...

— Labai dėkavoju!.. Ir jis bėgte-bėgo prie vartų...

— Nemetavojančios dušios...

Per pusvalandį mėš visi tris sėdėjom karčiamoj ir gėrėm arbatą su bandutėms.

— Kaip su gražtu ji manę grežė... — kalbėjo Mikas, meilingai šypsodamasis į manę savo mōilioms akimis. — Stoviu aš ir mislyju: Ai, tu, Viešpatie! Ir ko teip aš nuėjau? Ant kankynių nuėjau... Paėmus but sau užsagus ir paleidus manę, — bet kur tau: ji dar kalbą užvedė. Koki navatni tie žmonės! Su jeis nori pasielgti sąžiniškai, o jie riečia savąją... Aš iš savo

prastumo dušios jei sakau: Šia tau, pone, tavo užsagai, nesiskųsk ant manęs... o ji sakko: Ne, palauk, tu pasakyk, kam tu juos man atnešei? Ir ėmė traukti iš manęs gi-las... Aš — net sušilau nuo jos kalbos... dievaži.

Ir šypsojosi savo begalo — saldžia minau...

Simas, pasiputęs susiurpęs ir rustus, rimtai tarė jam:

— Tu geriau nudvėsk, mielas kelme! O ne, tai kad ne šiadien tai ryto, tavę musės arba prusokai suės, su tokiais išmislais...

— Nu jau! Tu ir pasakysi žodį. Duok šią išgersim po stiklą... užbaigiant reikalą!

Ir mėš prieteliškai išgėrėm po stiklą už laimingą užbaigimą to keisto reikalo.

Vertė Audrupats.

Pajieszkojimai.

Aš Marcelė pajieškau savo vyro Pranciškaus Fridmono, kurs pabėgo nuo manęs su savo 5 metų vaiku jau 7 mėnesis, palikęs mane blogame padėjime. Kas žino apie jį, teiksis duoti žinią ant šio adreso:

Marcele Fridmon,
46 S. 2 st. Brooklyn, N. Y.

O kas čia?

Ar nori knygos, kokios dar lietuviškoje kalboje nebuvo, iš kurios ne vienas gali pasinaudoti: 1) Mažiesiaus mokslas, kurs pamokia daryt visokius stebuklus. 2) Knygelė pamokinanti kaip kazyraoti iš pinigų, ir daryti kitas visokias štukas ant kortų, kaip išdėt kortas ir įspėt sau ar kitam laimę ar nelaimę. Abidvi knygos kaštuoja \$1.00. Adresuokit: Anna Intas,
P. O. Box 1228, Waterbury, Conn.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgarsinimus „Vienybės” redakcija neatsako.

Lietuviu tauta

senoveje ir szia dien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tęsa.)

Boleslavui Drašunni mirus, Lenkija pateko į silpnas rankas Mieczyslavo II, ir Pamarėnai bei Prusai Lenkų nebijojo. Rods karalius baudė Pamarėnus už pamišimą, bet Prusai, nors gelbėjo Pamarėnams giatiesi nuo Lenkų, netapė įgrobti. Mieczyslavui mirus, pačioj Lenkijoje kilo netvarka, ir datgiur stabmeldystė atsinaujino. Prusai apsirinko naują Kryvių Kryvaitį, Torrėtą, ir gyveno pagal savo seną papratimą, nors nedrįso teip skaudžiai įgrobti naujai ateinančių pas juos apaštaly krikščionybės. Adomas iš Brėmos liudyja, kad nemažai kunigų traukė jurėmis skelbti evangeliją tarp Prusų, Lietuvių ir Latvių. Net Olai, Norvegijos karalius, aplankė Lietuvos pajurius, platindamas krikščionybę, kada Kanutas paglemžė nuo jo sostą. Nors Jaroslavas Vladimirovyčius kvietė jį į privolginę Bulgariją dėl švietimo stabmeldžių, Olai grįžo į savo tėvynę ir ten krito kovoje prieš Kanutą 1020 m.

Krikščionybės apaštaly pastangos tuose laikuose nedaug ką atsiekė, valdžiai šalies beesant rankose Kryvių Kryvaičio arba kunigų. Bet veikiai valdžia svietiška ėmė išsiskirti iš valdžios dvasiškos, kuri karių laike ėmė silpti, ir tad durys atsidaro dėl ateinančių skelbti krikščionybę apaštaly.

Laikė netvarkos Lenkijoje, smurtus kareivis, Maslavas, surinkęs apie savę išeivius iš kitų dalių valstijos, apsiskelbė neprigulmingu kunigaikščiu Mozurijos ir 1041 m. rįžosi ginti šalį prieš Lenkijos naują karalių Kazimierą, įpačiai tikėdamasi ant pagalbos Prusų, kurių tikyba ėmė silpti ir mažinosi neapikanta svetimtaučių. Veikiai karaliaus pergalėtas, Maslavas pasislėpė Prusuose, kur paprakais ir pažadais prikabiną poniją remti ginklais jo reikalą: Vitingai Samijos, Pamarėnai ir Lietuviai—Rusiai, net tuli chronikų Dakai, buvo jam prilankus. Kazimieras-gi, gavęs pagelbą nuo Jaroslavo iš Rusijos, kurio dukterį jis vedęs buvo už pačią, vėl įsigriovė į Mozuriją ir sumušęs Maslavą užėmė visą provinciją. Maslavas vėl Prusuose surinko kariumenę, ir veikiai Mozuriją atmušo. Kazimieras, nors menkesnes spēkas turėdamas, privertė Maslavą bėgti. Prusams tad jis žadėjo didelius grobius Mozurijoje ir Lenkijoje, bet kad užvilkinčtos algos negalėjo užmokėti, jis tapė suimtas 1047 m.: gyvam skurą nudyrino, potam pakorino po medžiu, juokavodami anot Kadlubko: kėleisi augštjn, augštai ir sėdėk! Potam Prusai pasiuntė paslus pas Lenkų karalių ir, bijodami naujo antėjimo, prižadėjo nuolankumą, ir mokėti tulą duonį, o dėl patikrinimo to viso davė net laidus. Kazimieras, nerangus kariauti, pristojė ant sąlygų ir Prusų neužkabino. Tai žinoma buvo Prusai Kelmiskiai, gyventojai pietulink nuo upės Ošos. Tuomi tarp Pamežaniškiai buvo atsargus, ir patyka pastatė pylį Graudenę (Grudziadz) prie įtakos Ošos į Vyslą, ten, kur prasidėjo pusčia, atskirianti Kelmiją nuo Pamežanijos, 1055 m.

Kada mirus Kazimierui I, (1058m.), jo sunus, Boleslavas smurtusis buvo užimtas kare su Čechais, Prusai iš pylies Graudenės užpuldinėjo ant Pamarių ir Mozurijos. Jaunas Boleslavas, susitaikinęs su Čechais, sugrįžo į tėvynę ir, padaugi-

nes skaitlių savo kariumenės, įsiveržė į Prusų žemę, bet neįstengęs apimti Graudenės pylį, sugrįžo namon. Tad 1063 m. Prusai privertė Pamario gyventojus įeiti su jais į talką prieš Lenkus. Už tai Boleslavas išsirengęs ir atkakęs į Pamarių šalį, išgirdo Prusus stovint ant dešinio kranto upės Ošos, ir plaukte perplaukęs per Ošą, kur patvinusioje upėje daugelis jo kareivių prigėrė, pergalejo Prusus iš nejučių užpuldamas ir, apėmęs Graudenės pylį, naikino skryčius Pamežių ir Pagesių žiamės. Privertė gyventojus tų skryčių prigulėti nuo Lenkijos ir mokėti duonį (1064 m.). Bet užstojus Lenkų karaliumi silpnam Boleslavo broliui, Vladislavui Hermanui, prieg tam popiežiui Gregorui VII iškeikus Lenkiją už užmušimą šv. Stanislovo, vyskupo Krokavos, šitie Prusų skryčiai vėl pastojė suvis liuosais.

Teip besidedant Prusuose, tikrojoje Lietuvoje — anot pasakos Stryjkovskio — įsviešpatavo sunus Palemono: Borkus, Kunas ir Špėra. Borkus valdė Jurės arba Girių šalį nuo Niamuno prie įtakos Mazosios Juros, šiadien Mitvos, iki didejai Jurai; įsteigęs Jurbarko miestą 1025 m. Kuno valdėnės buvusios palei Niamuną prie įtakos Vilijos, jis ėsęs įsteigęs drutvietę Kauno 1030 m., kur nuo senovės buvo šventvietė ir šv. elkas. O Špėra apsilaukęs gilesnėje Žiamaitijoje, kur turėjęs sostą pylę palei Spėrių azerą, ir buvęs labai žmonių mylimas. Jis miręs bevaikiu, kaip ir Borkus.

Kunas-gi turėjo du sunu: *Kernų* ir *Gimbutą*, ir ėsęs už Vilijos vajojęs prieš Rusinus, kurie buvę jau užėmę Neromą ir Peluzės šalį. Kunas ant parubežių Krevienių žemės, kurie lenkėsi prieš Slovenus, pastatydinęs drutvietę Kernavos, ir šalį pavedęs sunui Kernui. Gimbutui tekęs Jurbarkas ir aplinkiniai valsčiai. Jis budavęs vadu grobiančių kelionių į Padauguvius. Kunas pats, 1040 m., kritęs kovoje arti Slonimo prieš didį kunigaikštį Jaroslavą.

Rusų galybei Kijevoje augant, anot Norbuto Lietuvių šalys Neromos ir Peluzės, nuo krantų Dzitvos ir Pielasos iki Gartinui ėmė lenktiesi Kyjevės viešpačiui, kurs jau valdė plačias Krevienių žemes. Tai-gi Čudo—Lyvų šalis, rubežiuojanti su Letigala, mokėjo Prusams tulą duonį, nors neužilgo atsivalnino, kilus naminei karei tarp sunų Vladimiro. Vladimiras pats vajojo prieš Jatvius.

Bet Jaroslavas vėl apėmė Čudo—Lyvus ir veik visą Estoniją, įsteigė 1030 m. drutvietę Jurjev arba Terbatą, ir ant gyventojų uždėjo duonį. Čudo—Lyvai išsiveržė iš nevalės, ir teip gi sukilo Jatviai, nors 1038 m. Jaroslavas Jatvius vėl nubaudė ir drutvietėse pasodino Rusijos ponus. Jatviai rišosi su Peluze, ir tolesnė Lietuva, ir Lietuviai išmoko antpuldinėti ant Rusijos, teip kad 1040 m. aprubėse Slonimo Jaroslavas turėjo kovoti su gauja liet. grobikų. Tad Jaroslavas perėjo per Niamuną ir užvajojo šalį iki kairiai pusei žiamutinės Vilijos. 1044 m. Jaroslavas iš naujo traukė prieš Lietuvą žiemos laike, ir Neroma bei Peluzė nusilenkė prieš Rusiją ir mokėjo duonį plaušais, vantomis ir gilėmis. Šalis buvo apipustėjusi nuo gyventojų. Sako Kernava tuomet tapusi sunaikinta, o ant vietos senos liet. gintuvės Gurgonių (Ghurgani) vietininkas Kyjevės kunigaikščio įsteigęs ėsęs Senuosius Trakus 1045 m. ir ten turėjęs savo sėdenę.

Už tad Kernus gulę ant Krevienių Rusijos ir jis viešpatavo ant žiamių užvilijškės Lietuvos ir rubežių Letigalos,

Braslavo, iki Dauguvos upei. Čion tad prasidėjo kunigaikštystė Lietuva, kurios vardą nuo dabar pažįsta kronikos. Aplinkybės gelbėjo pakilti Lietuvai 1055–1058 m.: užpuolimas Polovcų, vaidai tarp Rusijos kniazių ir įsimaišymas į jų reikalus Boleslavo Smurtojo. 1063 m. Kernus ir Gimbutas, kuriuodu sutikime gyvenę iki smert, surinkę kariumenę pas Viliją ir Žiamaitijoje, įsimerkė į tolesnę Rusiją: Braslav ir Polockas savo mušiuose matė liet. kareivius, o aprubės jų baisiai tapė nugrynytos. Radę progą Letgaliai iš Uždauguvio įsiveržė į Žiamaitiją ir daug blėdies padarė; tad sugrižę iš Polocko Žiamaičiai atsimekėjo Letgaliams, jų šalį nupustydami, o suiminius apgyvendindami Žiamaitijoje. Sako, kad Letgala iki Vokiečiams ateinant, nuo to buvusi retai apgyventa!

1058–1060 m. d. kniazius Rusijos Iziaslavas traukė prieš Galindiją (Goliad), tur but už rėmimą Jatvių, besislapančių nuo Rusų panarviškėse pusėiose. Suimti Galindai tapė Rusijoje apgyvendinti paupėję Porotos, kur jie 1147 m. pakėlė maištą ir tapė išnaikinti per kniazių Sviatoslavą Olgovyčių.

Sunus Gimbuto, *Mantvila*, buvęs smarkus vadas ir sergėjęs Lietuvą nuo antpuolimų Rusijos: jis perėjęs ant kairio kranto Vilijos, šturmuvojęs pylis Rusų pastatytas ant Lietuvių žiamės, k. a. Novogrodek (Naujapylė) netolymais nuo Trakų esančią; tą darbą jam liepiant — anot Lietuviškos Kron.—atlikęs jo sunus Erdvilas drauge su 3 smagiais vadais: Grumpis, Eikšys ir Grauza. Mantvilos kiti sunus buvę: Nemonas, apie kurį niekas nėra žinoma, ir Vikintas. Aplink 1065 m. Erdvilas esąs atvalnuinęs Neromą ir Peluziją nuo valdžios rusiškų kniazių.

Mantvilai mirus (1070 m.), *Erdvilas* padalinęs valsčius atkariautos žiamės tarp savo vadų: Grumpiui davęs Ostrovą iki Ašmenės upei — tai buvo savastis vėlesnių kunigaikščių ir ponų paviete Ašmenės; Eikšiui davęs Eišiškę su pavietu to vardo (Peluzijoje); Grauza gavęs Graužiškę su didele apyrube (Neromoj, tarp Ašmenės ir Eišiškių, p. v. Ašmenės). Nuo tų vadų Liet. Kronika išveda liet. šeimynas: nuo Grumpio — Gožtautus, nuo Eikšio — Davainius, nuo Grauzos — Mantvydus. Tie vadai turėjo šalį ginti nuo rusiškų kniazių. Dabar Neroma ir Peluzija ėmė daugintis liaudėje iš ateivių iš Lietuvos. Erdvilas pats apsibuvo Novogrodke (Naujapylėje) kaip kunigaikštis pietinės Lietuvos, paėmęs miestus Ruskių pabudavotus. Tai buvo augstiečių Lietuva, atskirtina nuo Žiamaičių, kurie turėjo senovišką dar rėdą, nors jau ir ten pradėdame įtėmyti kunigaikščius. Tai-gi Erdvilas įgalėjo jau įstatymus duoti savai šalei, dalinti ją tarp savų vadų, ir valdžia jau buvo labiau sukoncentruota į rankas valdymiero šalių Peluzijos ir Neromos, kurs turėjo kariumenę dėl atspirties prieš svetimus antpuolius. Erdvilas, mirdamas 1089 m., paliko sunų Mingailą paveldėtiniu Lietuvos kunigaikštystės.

Vienas tarpe pirmųjų bendrų Palemono, *Dausprungis*, turėjo didoką savastį palei upę Šventąją, įtekančią į Viliją, ir sėdėjęs Dziewaltave, bet vėliaus įsteigęs į 3 mylias atstumo palei Šventąją smagią drutvietę — Vilkmėrgėje, apie 1025 m. Nuo jo paeina kunigaikščiai Alšėnų. Jo sunus *Živibundas*, miręs 1056 m., palikęs savo įpėdiniu Živibundą II, kurs vedęs esąs už moterį Pojatą, dukterį Kernaus. Senatvėje Kernus mylėjęs taiką, o susiedai Rusinai turėjo gana darbo su Polovcais, kurie 1068 m. smarkiai pamušo d. kniazių Iziaslavą pas

Altos upę, ir savo tarpe varžynes turėdami, neužkabinėjo Lietuvių. Mirus Kernui 1097 m., Živibundas susirinkime kiltėsių ukėsių tapė apšauktas kunigaikščiu Užvilijiskės Lietuvos. Palaidojimo vietą Kernaus liudyja Kernukapiai palei Žaslių azerą, kur buvęs teip-gi šv. elkas¹⁾.

Rusų kniaziams besivaidyjančiam, Olegas Sviatoslavyčius, netekęs savo dalies, jieškojo — anot padavimų — globos Lietuvoje, turbūt pas Erdvilą, Mantvilos sunų, vedusį Gertą (Gertrudą) už moterį, bene lenkišką suiminę, kuri, pamėgusi Olegą, kalbino savo vyrą, kad gelbėtų anam sostą atgauti. Bet Prusams kviečiant į karę prieš Lenkus, Olegas su Lietuviais ištraukė ir laimingai kariavęs, su garbė sugrižo į sostą pylę (turbūt Naujapylę). Garta, įsimylėjusi į jį, sudarė intrigas, teip kad tas kunigaikštis pas svetimą pačią tapęs užmuštas 1080 m. Neuzilgo potam Rusinams traukiant prieš Lenkiją po vadu Vosylius Rostyslavyčiaus, kniazio Trembovlos, ėjo drauge Polovcai ir Lietuviai turbūt Pelužiškiai; Raudonojoje Rusijoje tapė įimta keletas pylių, o aplinkiniai valsčiai ugnia ir kardu tapė nupustyti. Potam visi laimingai namon sugrižo.

Galop XI amž. prasidėjo vėl užpuolimai Skandinavų ant Prusų, o įpačiai ant turtingos Samių žiamės. Labiausiai atsizymėjo vadas Kanut, brolevaikis Danijos karaliaus Haraldo III, kuris plaukiojo po Baltijos mares skersai ir išilgai, gaudydamas jurinius žmogžudžius. Užtengęs 1080 m. ant karališko sosto Danijos, jis mėgino ginklu priversti Samius, Kuršius ir Estus priimti krikščionišką tikybą. Nupustyjęs tas šalis, namon sugrižo.

Prusai vienval su Lenkais buvo nesutikime: mat Pamarėnai, tolydzio atsikratydami nuo Lenkų valdžios, jieškojo pagalbos pas Prusus. Teip 1091–1093 m. Prusai drauge su Pamarėnais kariavo prieš Vladislavą Hermaną su visokiu pasisekimu. Lenkams namon sugrižus, Pamarėnai su Prusais vėl užpuldinėjo ant Lenkų žiamų. Tad Vl. Hermanas, netekęs kantrybės, surinko skaitlingesnę kariumenę ir įsiveržė vienkart į Pamarį ir parubežines Prusų žiames, viską naikindamas, kas jam papuolė ant kelio. Galiaus privertė vienus ir kitus aptykti ir pripažinti tulą prigulmę nuo Lenkų. Tačiau Zbignievui, netikram sunui Vl. Hermano, pakėlus maištą prieš tėvą, Prusai buvo jo talkininkais ir dalyvavo kovoje pas Krušvicą, palei Goplos azerą. Pötam Prusai aptyko ir nesimaišė į karaliaus imtynes su Pamarėnais, o parubežiniai jų skryčiai mokėjo nedidelę duoklę Lenkų karaliui.

1) Kronikos vis dar šneka apie rinkimus kunigaikščių. Rods valdžia gminos po viršininkyste vadų buvo seniaus Lietuvoje buvusi, bet dabar mes matom vaikus paveldint po tėvų, o net dukterį Pojatą, po tėvo mirimo, perkėliant tiesas ant žento. Balsavimas liaudies čion matomai neturėjo vietos. Valdžia kunigaikščių rėmėsi ant spēkos, jų valdomos žiamės skaitėsi už paveldėtines. Gal dar Kryvė suteikdavo tulą investiturą, gal dar įpėdinį apskelbiant, apšaukdavo, pakeldavo jį — bet daugiau nieko. Daug vėliaus tų kunigaikščių įpėdiniai elgėsi su šilimis lyg su ypatinga savastimi. Už tai ten, kur kalba eina apie aprinkimą kunigaikščių, reikia suprasti tik jų apskelbimą ar apšaukimą liaudei.

(Toliaus bus.)

Extra suėjimas.

New Britain, Conn., 28 k. S.L.A. užkviečia visus šantrius ant 27 kovo, nedėlio, 3 po pietų, po Nr. 11 E. Laurell st., kur bus svarstomi svarbi dalykai ir priėmimas naujų sąnarių. Sekr. J. MAZEIKA.

Prakalbos.

Philadelphia, Pa., T. M. D. kuopa rengia didelį visuomenišką susirinkimą, 27 d. kovo, ant Washington Hall, 523-525 So. 4 st., kur bus laikomos kalbos ir deklamacijos. Visi užkviečiami kuo skaitlingiausiai susirinkti, nes daug kalbėtojų užkviesta. Įžanga vyrams 10 c., moterims dykai. T. M. D. kuopa.

Didis susirinkimas!

Brooklyn, N. Y. 38 kuopa S.L.A. atsibus 3 d. balandžio, 2 po pietų, svetainėje p. Draugelio, 73 Grand st. Bus svarstomi labai svarbūs reikalai ir užsimokėjimas berta ninės mokesties. Tai-gi teiksītės draugai visų pributi. Sekr. J. SUNSKIS.

Didelis balius.

New Britain, Conn., tautiškos dr-stės „Ziegvaiškio“ atsibus 9 d. balandžio, 7:30 vak., svetainėje „Turn Hall“, Arch.st. Muzika bus net iš Vilniaus ir kalbėtojas iš New Yorko. Užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir aplinkinius. Įžanga vyrams 25 c., merginoms ir moterims dykai. Komitetas.

Puikus balius!

Nashua, N. H. dr-tė šv. Kazimiero rengia balių ant 23 balandžio, subatoj, ant kertės High ir School gatvių, svetainėje O'Donnell Memorial Hall. Prasidės 7 vakare ir trauksis iki vėlybos nakties. Įėjimas vyrams 35 c., moterims 10. Meilingai užkviečiam vietinius ir aplinkinius. KOMITETAS.

Balius!

Breslau, Pa. dr-tės S. Mikolo bus keliamas 4 d. balandžio (2 d. vėlykų) svetainėje p. Baleišio. Užprašome visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir aplinkinius. Muzika bus kuo puikiau. Prasidės 2 val. po pietų. Įžanga dovanai.

Puota!

Cleveland, Ohio, 14 kuopa S.L.A. kelia puotą 9 d. balandžio, subatoj, 7:30 vakare, svetainėje Wolei Giesens's, ant kampo tarpe Woodland ir Central ave. Pilnas bus ant siuntimo dblegato į Susivienijimo seimą. Maloniai užkviečiam visus lietuvius atsilankyti. RUTKUS.

Ant pardavimo

pigiai dvi stubos ir šėbelys ant 50 loto. Dasižinokite pas: 1 W. Wall st. Plymouth, Pa.

Dėl visu dykai gerymas:

Ar tai reiktu Lietuviams tiek pinigų pragert ant svaiginančių gėrymų? Kad susidėtų tie pinigai ką praegre per mėnesį, būtų keletas šimtukstančių dolerių, už kuriuos galėtumėte nusipirkti savo looną Bravorą. Jeigu žmonės gertų po šiuom vardu gėrimą.

„Hydrogen Oxide“ kurs jusų namuose turi rasti, geriant šį laiminiause visiems žinoma gyduolė daugelį ligų prašalina: Turime mes atskires gyduoles nuo, Džiovos, Reumatizmo, Dantų gėlimo į Škorbuto, Papučkus nudydyt, Plaukų slinkimo, sulaikyti ir sutankyti ant praplikusios galvos, Pleiskaną išnaikyti. Teipgi turime vaistą dėl išnaikinimo plaukų, kad barzda nereiktu skust, arba Moteris turi ant apgimimo ilgus gyvapijaukus, mes esame *Specialistais iš Karaliaučiaus*, ant jusų užklauso duosime greitai atsakymą.

Koenigsberg Med., Co. Specialists.
b.c. 160, Sta. W. 220-222, S. 8 st.
BROOKLYN-NEW YORK.

**H. A. MEDOFF'S
TIKRA
LIETUVIŠKA TRAJANKA**

GENUALIŠKI IR EUROPIŠKI PHARMACISTAI.
Atkeliavo iš seno krajaus ir apsiėjo po No 151 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. Yra tai tikri dirbėjai Europiškų ir Amerikoniskų gyduolių. Sudaro kuogeriausius ir specialiausias receptus Prilauko trajanką kuo atsakančiausią ir visiskai tikra lietuviška trajanka. Visi atsišaukimai bus teisingai ir reguliariai atpažinti, su visais užganėdinimais. Su guodone,

H. A. MEDOFF,
151 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Lietuviškas Kriaučius.

Nauja žinia dėl lietuvių Springfield ir apygardės.

Laikau už pareigą praneštie garbingiems tautiečiams, jogei aš po ilgmetiniam tyrinėjimui ir didžiausiam praktikui, galiausiai pradėjau savo dirbtuvę, kurioj išdirau visokius rubus, didžiausiam išsiriukime, pagal vėliausius modelius už prieinamą prekę. Mano dirbtuvė randasi ant viršaus V. Raugialio saliuo. Reikalaujantieji kreipkitės prie savo, žydų darbais nesidžiaugsite. Visi pas J. K. Makučką, ba tas lietuvis visus puikiai aprėdys.

J. K. Makučka,
807 E. Washington, st.
Springfield Ill.

Apgarsinimai.

Sziuom pagarsiname jog i red. „Vienybės“ tapo prisiūsta tikiety iszlaimėjimui 1000 dovanotų p. Naujoko cigarų, naudai mokslaeivių. Todėl norinti gauti tų tikiety, tesikreipia į „V.“ redakciją.

SILPNI VYRAI.

Visiems reikalaujantiems daktar szkos pagalbos pasiūsiu garsaus daktaro recepta dykal. Ne C. O. D., ne apgavingus gydymo sampelius. **Perskaityk szita apgarsinima.**

Šis kra parašytas dėl vyrų, turinčių sugriautą atstėmą per lėdykomą savo jaunų dieuų. Klausyk mano rodos. Perstok gydytis su „sampilnėmis“ gyduolėmis, elektriskais diržais, „specialiskoms“ patentuotoms gyduolėms ir kitozomis apgavystėms. Diržis negali tave išgydyti, o nuolatinis gėrymas ar vaigymas visokių medicinų sugadins tau vidurius, užnuodys tau sistėmą, teip kad liga stosis neisgydoma.

Keletą metų aš kentėjau ilga jaunystės klaidų: buvau nerviskas, turėjau na tinius nobėgimus, varicocele, stoka vyriskume, silpną pomietį, stoka gvyamo, ambicijos ir drąsos, jaučiau sunkinybę, sumažėjimą lytiskų dalių ir t. t. Mėginau gydytis vėskom, kas tik ką rodijo. bet vieton gėryn, svelkata šjo blogyn. Ant galo buvau priverstis keltiuti į Europą ir klausiti rodos gėreoni daktaro, kuris mane ir pagydė. Receptas to garsaus daktaro, kuris as pasigydziau, turiu ir šiadien savo rankose, nes žinau kaip tai sunku buvo pasigydyti, todėl as pasirizau ir kitus pagėbėti tokioms ligoms sergančius. Kas pas mane atelsauka per lėiską, as kozmam pasiūsiu dykal kopiją to garsaus recepto uzdarytoje gromatoje drauge su reikalingais pamokinimais kaip gydytis. Receptas bus parasytas teip aiškiai, kad pagal jį kiekvienas gėreoni aptiekorius gyduoles sutalys. Paklausk man rodos, o pamatysi kad visiskai išsigydziai.

Nepalauk manęs už kokį šarlataną kaip kad tie, ka siuo gydymą dykal, diržu dykal, rodas dykal galpo mešgera ant sigavimo ž. vly — kad pakul is jį pinigų viloti už netiksnius ir pavojingus medicinias siūnetomas C. O. D. As nieko nesilondū C. O. D. ir neturiu nieko parduoti; vėdagi tavo uzilakytū alaptoje. Jeigu mane a rasi netėlingu, turi lėiską siuo pėraune laikraestyje apgareinti mane apgaviku. Už mano klapatą as papras, siū tik 50 c tada, kada išsigydz at. tau glau nieko nereikalauju ir neprisau kad man siuntum pinigų pliaman pakul vi-liskai reišagydyti. Rasyk man šiadien, nes gal s.s. apgarsinimas kitu syk nebus siame laikraašyje.

Atmink, kad tu gauti receptą ir visus reikalingus pamokiniuis dykal ir nereikalauji nieko mokėti pakul visiskai neisgydyti, tadi uzmokėi man 50 c. Adresuok:

**C. Bentson, P. B. Box 655,
CHICAGO, ILL.**

**HOTELIS
K. Strzeleckio.**

276 E. Main str. Plymouth, Pa

Uzlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus aluėo, puikiai kvėpiančių Cigarų, ir reikale suteikia draugišką rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir išgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užeik pas **K. Strzelecki.**

**Lietuviškas kriaučius
Pr. Faltinaitis.**

Turiu visokių materijų, kokių tik kas nori, gali pasirinkti. Padarau siutus pagal naujausią madą, puikiai tinkamus, dručiai ir už prieinamą prekę. Teipgi senus siutus pertaisau ir duodu gvaranciją, jogei darbas kiekvienam patiks. **310 E. Market st Wilkes-Barre, Pa.**

TIKTAI 25 CENTAI

uz tuziną popierų rašymui gromatom, su visokiom pavincėvonėm ir su gražiausiom kvietkom pagrazintot; o ant kitų vietoj kvietkų prili-pinti gražus koliorovi abrozėliai; zodziu sakant, gražiausios popieros ant pasaulės, ir prie kiekvieno tuzino pridedam puikų auksuotą abrozėlį, O 5 tuzinai už \$1.00. Atidaromi abrozėliai arba altorėliai po 15 ct, gražesni po 20 ct. Popieros dėl gromatų rašymo su auksuotais kraštais ir atidaromom kvietkom, už vieną 10 ct., gražiausių už vieną 15 ct. Uzlaikom didelę krautuvē visokių knygų. Atsiusk savo adresą, tai gausi mųs kataliogą, iš kurio pasirinksi, ką norėsi. Reikalaujam pardavikų ir duodam gerą uzdarbį.

Adresuokite teip:

A. Žvingilas & co.
P. O. Box 234,
LAWRENCE, MASS.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers. **MUNN & Co 361 Broadway, New York**
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Adresai Cent. vyresnybes, SUSIVIRNYJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE.

- Prezidentas Jonas Tareila, 677 N. Riverside st. Waterbury, Conn
- Vice-prez. Vinc. Ambrazevyčia, 180 Ferry st. Newark, N. J.
- Sekretorius Tam. Astramskas, 943 S. 2 st. Philadelphia, Pa.
- Kasierius Tam. Paukštis, 123 N. Main st. Pittston, Pa.
- Kasos globėjai { Piušas Birštonas, Shenandoah, P.
- { Vinc. Gradeckas, 70 Union st. Pittston, Pa

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
47-50-A (Keystone Telephone)